

Den 16. december 2009

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af Statsfængslet Østjylland den 9. og 10. oktober 2007

OPFØLGNING

J.nr. 2007-2705-628/PH

Indholdsfortegnelse

Ad punkt 2.	Generelt.....	2
Ad punkt 3.2.	Bade- og toiletfaciliteter.....	3
Ad punkt 3.6.	Gårdtursarealer	4
Ad punkt 3.7.1.	Arbejdspladser/værksteder	6
Ad punkt 3.7.3.	Fritidslokaler	6
Ad punkt 3.8.	Besøgslokaler/-lejligheder	6
Ad punkt 3.11.	Isolationsafdelingen.....	10
Ad punkt 4.	Beskæftigelse	10
Ad punkt 4.1.	Arbejde	11
Ad punkt 4.2.	Undervisning	15
Ad punkt 4.4.	Fritid.....	19
Ad punkt 5.1.1.	Fællesskab mellem afdelinger og etager	24
Ad punkt 5.1.3.	Bedre busforbindelser	25
Ad punkt 5.1.5.	Tv-kanaler	26
Ad punkt 5.1.6.	Lukkede telefonbokse	26
Ad punkt 5.1.7.	Forskelsbehandling	27
Ad punkt 5.1.9.	Sagsbehandlingstid	28
Ad punkt 6.1.	Talsmandsordning.....	29
Ad punkt 6.2.	Købmandsordningen	30
Ad punkt 6.4.	Vold og trusler	32
Ad punkt 6.5.	Information af indsatte.....	33
Ad punkt 6.6.	Bøger og aviser	34
Ad punkt 6.7.	Besøg	36
Ad punkt 6.8.	Personaleforhold.....	40
Ad punkt 6.9.	Særligt om afdeling E	43
Ad punkt 6.10.	Medicinudlevering	48
Ad punkt 7.	Gennemgang af sager.....	48
Ad punkt 7.2.	Kompetence	52
Ad punkt 7.3.	Partshøring.....	54
Ad punkt 7.6.	Vilkår.....	55
Opfølgning		57
Underretning		57

Den 26. marts 2009 afgav jeg en endelig rapport om min inspektion den 9. og 10. oktober 2007 af Statsfængslet Østjylland. I rapporten bad jeg om oplysninger mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg har herefter modtaget en udtalelse af 29. juni 2009 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder udtalelser af 4. maj 2009 samt 9. og 10. juni 2009 fra Statsfængslet Østjylland.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2. Generelt

For en ordens skyld bad jeg om oplysning om hvorvidt det biometriske låsesystem nu virker helt som det skal.

Statsfængslet har oplyst at det biometriske låsesystem for tiden i det væsentligste fungerer tilfredsstillende. Statsfængslet afprøvede på tidspunktet for fængslets udtalelse en ny type beskyttelseskasse der skal åbnes med en trykknop, og som kan lukkes manuelt.

Direktoratet har henholdt sig til oplysningen om at biometrien virker, men at der dog er problemer med de beskyttelsesbokse der er monteret omkring de udvendige læsere. Det medfører at læserne ikke virker optimalt i al slags vejr. For at afhjælpe problemet har statsfængslet afprøvet en anden beskyttelsesboks siden november 2008 hvilket har medført en forbedring af forholdene. Direktoratet er derudover i samarbejde med G4S (Group 4 Securicor) i gang med at udvikle en ny beskyttelsesboks der forventes testet i sommeren 2009.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om underretning om resultatet af denne test.

Der havde også været en del (andre) fejl og mangler siden indvielsen af fængslet i oktober 2006, herunder i møbelværkstedet hvor udluftningen viste sig at være underdimensioneret. Da det fremgik af en artikel i Nyt fra Kriminalforsorgen nr. 6, 2007, at dette værksted nu var "kommet på plads", gik jeg ud fra at problemerne, herunder med hensyn til udsugning, nu var løst på værkstedet. Jeg bad dog om at få oplyst om det var rigtigt forstået, og om alle værkstederne nu fungerer efter hensigten.

Jeg bad endvidere om at få oplyst om der fortsat er fejl og mangler om andre forhold der endnu ikke var rettet, og i givet fald hvilke.

Statsfængslet har oplyst at problemerne med udsugningen på møbelværkstedet nu er løst med en forøgelse af udsugningskapaciteten så den nu svarer til den maskinpark der findes på værkstedet. Der har været visse problemer med lugtgener fra lakeringsanlægget, men de synes nu at være løst. Imidlertid ser det ud til at den samlede udluftningskapacitet i lakeringsafdelingen er underdimensioneret.

Statsfængslet har endvidere oplyst at alle andre værksteder nu fungerer efter hensigten, dog er der problemer med værkstedsgulvene som endnu ikke er løst. Der har været foretaget syn og skøn på værkstedsgulvene i A, B, C, D og F den 23. februar 2009 og udtagning af yderligere boreprøver af gulvene den 19. marts 2009, men statsfængslet havde på tidspunktet for fængslets udtalelse endnu ikke modtaget rapport fra dette syn og skøn. Der er ingen problemer med værkstedsgulvene på afdeling E.

Direktoratet har oplyst at direktoratet løbende har været i dialog med statsfængslet også siden mit besøg i fængslet i oktober 2007. På den baggrund er der siden da foretaget en række ændringer/forbedringer mange steder i fængslet. Den nuværende situation er derfor en lidt anden end det der afspejler sig i rapporten.

Direktoratet har videre oplyst at der var en del indkøringsvanskeligheder da værkstederne oprindeligt blev taget i brug, og at man i den forbindelse foretog en række tiltag i værkstederne. Der blev blandt andet installeret en ekstra streng på udsugningsanlægget der forbedrede den samlede udsugningskapacitet.

Der foreligger et ønske fra fængslet om at der af hensyn til arbejdsmiljøet etableres en alarm (akustisk eller visuel) der reagerer i tilfælde af at udsugningen ikke fungerer optimalt på værkstedet. Direktoratet undersøger nu mulighederne for at imødekomme dette ønske.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at fængslet og direktoratet løbende har arbejdet på (og fortsat arbejder på) at udbedre fejl og mangler.

Ad punkt 3.2. Bade- og toiletfaciliteter

Toilet- og baderummet på de stuer der er indrettet til at kunne modtage indsatte med handicap, har et dørtrin der er en smule mindre end på de andre stuer.

Under henvisning til det der er anført i Dansk Standard DS 3028 om dørtrin og anbefalinger fra det tidligere Dansk Center for Tilgængelighed, bad jeg fængslet om at oplyse (opmåle) højden på dørtrinet i de stuer der er indrettet til at kunne modtage indsatte med handicap. Hvis dørtrinet var højere end det anbefalede (maksimalt 25 mm), bad jeg direktoratet om en udtalelse om dette forhold.

Statsfængslet har oplyst at alle dørtrin i de stuer der nu er godkendt til at modtage indsatte med handicap, opfylder de anbefalede mål.

Direktoratet har henholdt sig hertil. Supplerende har direktoratet oplyst at der er 12 stuer til indsatte med handicap. Det drejer sig om stuerne 106, 107, 154, 155, 250, 251, 308, 309, 320, 321, 342 og 343. Efter opmåling af alle dørtrin – både fra gang til stue og fra stue til bad – er det konstateret at 11 stuer opfylder de anbefalede 25 mm. Den eneste undtagelse er stue 320 hvor dørtrinet fra gang til stue er 30 mm. Efter aftale med fængslet er denne stue nu klassificeret som reservestue til indsatte med handicap, og i tilfælde af brug har fængslet en monterbar skråkile tilgængelig.

Jeg har noteret mig det oplyste.

På et af badeværelserne bemærkede jeg at vandet samlede sig på gulvet væk fra afløbet. Jeg bad om at få oplyst om der var tale om et generelt problem (bygningsfejl).

Statsfængslet har oplyst at der er tale om et generelt problem.

Direktoratet har oplyst at en uvildig rådgiver den 25. juni 2009 skulle foretage en kontrolopmåling af et antal af alle badeværelsesgulvene i stuerne fordelt jævnt på alle afdelinger.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om underretning om resultatet af denne måling, og hvad det måtte have givet anledning til.

Ad punkt 3.6. Gårdtursarealer

Ledelsen oplyste under inspektionen at der ville komme flere møbler (borde) i gårdtursarealet til afdelingen for negativt stærke indsatte, og at der ville blive etableret en delvis overdækning. Jeg bad fængslet om at oplyse om der nu var kommet flere møbler, og om den delvise overdækning var etableret.

Jeg bad endvidere fængslet om at overveje om dette gårdtursareal kunne gøres mindre trist og meddele mig resultatet af disse overvejelser.

Statsfængslet har oplyst at der er blevet opsat borde og bænke på arealerne.

Statsfængslet har videre oplyst at der ikke vil blive etableret delvis overdækning af arealet, men at de indsatte der benytter arealerne, har fri mulighed for at benytte de altaner der vender ud mod gårdtursgårdene hvor de kan stå i ly for regn og sne.

Statsfængslet har endelig oplyst at fængslet var i færd med at overveje om det var muligt at opsætte blomsterkummer.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder fængslet om at underrette mig om resultatet af de nævnte overvejelser om blomsterkummer.

I fortsættelse af mine bemærkninger under inspektionen om den manglende udsmykning af væggene i gårdtursarealet til den særligt sikrede afdeling bad jeg fængslet om at oplyse om det havde været overvejet at udsmykke væggene. I benægtende fald bad jeg fængslet om at overveje det og meddele mig resultatet af disse overvejelser.

Statsfængslet har oplyst at det har været overvejet at dekorere murene til gårdtursarealet med malede motiver, men dette er opgivet på grund af den vedligeholdelse som en sådan udendørs bemaling må forventes at ville kræve.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

De bare vægge i gårdtursarealet giver et trist indtryk. Under inspektioner af flere af kriminalforsorgens fængsler og arresthuse er der observeret malede motiver på væggene i gårdtursarealer der har gjort et godt indtryk. Og ingen af disse steder har det været nævnt at der er en stor vedligeholdelse forbundet hermed. Så vidt ses bygger fængslets opfattelse med hensyn til vedligeholdelse kun på en antagelse og ikke erfaring, og da det konkrete areal ikke har været udsmykket, er der ingen erfaring med hensyn til omfanget af vedligeholdelse dette sted. Da udsmykning, f.eks. i form af malede motiver som fængslet har overvejet, efter min opfattelse vil friske arealet meget op, beder jeg fængslet om på ny at overveje at få malet motiver på væggene og at meddele mig resultatet af disse overvejelser.

Jeg bad endvidere om at få oplyst om det inventar som det under inspektionen blev oplyst var på vej til gårdtursarealet, nu var sat op, og hvad det nærmere består af.

Statsfængslet har oplyst at der er opsat borde og bænke på gårdtursarealet til den særligt sikrede afdeling.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.7.1. Arbejdspladser/værksteder

Jeg bad fængslet om på ny at overveje at opsætte en mikroovn i de køkkener der ikke havde en, og jeg bad om at blive underrettet om resultatet af disse overvejelser.

Statsfængslet har oplyst at der vil blive opsat mikroovne i frokoststuerne. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at der nu er mikroovne i alle frokoststuerne.

Ad punkt 3.7.3. Fritidslokaler

Det blev under inspektionen oplyst at der ville komme et løbebånd i motionsrummet på afdeling E. Jeg bad om at få oplyst om lokalet nu er udstyret med et løbebånd.

Statsfængslet har oplyst at der nu er opsat løbebånd på afdelingen. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.8. Besøgslokaler/-lejligheder

Der var ingen udsmykning i besøgslokalerne i den almindelige besøgsafdeling, men det blev under inspektionen oplyst at det ville der komme. Jeg bad i rapporten om at få oplyst om besøgslokalerne nu har fået udsmykning på væggene.

Statsfængslet har oplyst at der er ophængt billeder i alle besøgslokaler. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg henstillede også til fængslet at foranledige at der blev opsat et skab med kondomer og lagner i besøgslokalerne. Jeg bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Statsfængslet har telefonisk over for direktoratet den 23. juni 2009 oplyst at skabene nu er opsat. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Både på den almindelige besøgsafdeling og på afdeling E er et af besøgslokalerne indrettet med en glasrude der på inspektionstidspunktet var dækket af låger. Disse lokaler var således forberedt til besøg hvor den besøgende og den indsatte ikke har (mulighed for) fysisk kontakt, men kun har syns- og talekontakt under besøget. På inspektionstidspunktet havde der endnu ikke været afviklet sådanne besøg.

Jeg bad om at få oplyst om denne form for kontrolleret besøg nu havde været afviklet. I givet fald bad jeg om at få oplyst hvor mange indsatte der (indtil da) havde afviklet besøg på denne måde, og om en udtalelse om fængslets erfaringer med denne form for besøg.

Statsfængslet har oplyst at i alt 11 indsatte har afviklet "rudebesøg". Det er besøgsafsnittets erfaring at de indsatte der får valget mellem rudebesøg og overværet besøg, oftest vælger overværet besøg, og at det skyldes at de indsatte og deres pårørende finder det upersonligt at sidde på hver sin side af en glasrude.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, men beder fængslet om at oplyse om de indsatte normalt får valget mellem overværet besøg og rudebesøg, jf. også det oplyste under inspektionen om at rudebesøg kunne anvendes som alternativ til forbud mod besøg.

I besøgsafsnittet er der også et stort familierum der ikke blev benyttet på inspektionstidspunktet. Jeg bad om at få oplyst årsagen hertil og om det nu benyttes.

Direktoratet har i sin udtalelse citeret følgende fra fængslets udtalelse herom:

"Såvel familierummet som besøgslejlighederne vender ud mod den ovennævnte flisebelagte gård. Denne ligger fuldt overset fra statsfængslets administrationsbygning, ligesom alle besøgende til de indsatte i besøgshuset må passere forbi gården. Gården vil endvidere delvis kunne overskues af de indsatte, der ad en anden vej føres til besøg, samt delvis af indsatte, der fra nogle af statsfængslets afdelinger går til og fra kulturhuset. Herudover skal gården passeres af indsatte og pårørende til og fra besøgslejlighederne.

Gården er således ikke optimal hverken som legeplads eller som opholdsplads i øvrigt.

Spørgsmålet om besøg af børn, især besøg, der finder sted uden for de traditionelle rammer inden for det enkelte besøgsrum, fylder ganske meget i opsynspersonalets bevidsthed, idet man – naturligt nok – dels er bekymret for børnenes sikkerhed, fx. i tilfælde af andre indsattes eller besøgendes overgreb mod børnene, dels er bekymret for de situationer, som man frygter at kunne komme ud i ved tilskadekomst eller sygdom hos de besøgende børn, samt generelt det ansvar, som man frygter at kunne pådrage sig i sådanne tilfælde.

Dette tema var genstand for nogen debat mellem personalet og ledelsen i forbindelse med ibrugtagningen af besøgslejlighederne, der, som nævnt af ombudsmanden, også var en nyskabelse i Danmark, ligesom indretning af familierum og legeplads også er det i et lukket fængsel.

Med baggrund i ovenstående og i den langvarige turbulens, som der har været i forbindelse med opstarten af Statsfængslet Østjylland, i perioder også mellem ledelsen og personalet, har man valgt at prioritere ibrugtagning af familierum og indretning af legeplads lavt i forhold til de mange andre opgaver, der også har trængt sig på.

Man vil imidlertid nu tage spørgsmålet om ibrugtagning af familierummet og indretning af en legeplads på gårdområdet op til behandling i statsfængslet."

Direktoratet har i forlængelse heraf oplyst at direktoratet vil tage kontakt til statsfængslet med henblik på en konkret opfølgning af ibrugtagning af familierummet.

Direktoratet har desuden oplyst at direktoratet er ved at gennemføre en generel evaluering af Statsfængslet Østjylland, og at spørgsmålet om ibrugtagning af familierummet vil indgå i denne evaluering. Evalueringens resultater forventedes på tidspunktet for direktoratets udtalelse at foreligge i løbet af efteråret 2009.

På kriminalforsorgens hjemmeside er der også oplysning om at der skulle finde en intern evaluering sted af Statsfængslet Østjylland med forventet afrapportering ca. 1. oktober 2009.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder direktoratet om at underrette mig både om resultatet af fængslets overvejelser og direktoratets konkrete kontakt til fængslet om opfølgning på spørgsmålet om at tage familierummet i brug og resultatet af evalueringen (i øvrigt) af fængslet.

Jeg erindrede ikke om der var legetøj i de almindelige besøgslokaler. Jeg bad derfor fængslet om at oplyse herom.

Statsfængslet har oplyst at der ikke er legetøj i de almindelige besøgslokaler, men at legetøj findes i besøgsafsnittet og kan lånes gennem personalet ved besøgets begyndelse. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, men beder om at få oplyst hvordan de indsatte og de besøgende orienteres om denne mulighed for at låne legetøj og hvordan ordningen fungerer.

Fængslet har to besøgslejligheder hvortil der er adgang fra den ovenfor nævnte flisebelagte gård. Det blev under inspektionen oplyst at der var planer om at etablere en legeplads i gården, og jeg bad om at få oplyst hvad der videre måtte være sket med disse planer.

Direktoratet har som nævnt ovenfor gengivet en udtalelse fra fængslet hvoraf det bl.a. fremgår at fængslet nu vil tage spørgsmålet om indretning af en legeplads på gårdområdet op til behandling i statsfængslet. Direktoratet har henholdt sig hertil og har supplerende oplyst at der er afsat midler på byggebevillingen til en legeplads, men at forslag fra fængslet afventes.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om at blive underrettet om hvad der videre sker om spørgsmålet om indretning af legeplads.

I besøgslokalerne i afdeling E lå kondomer synligt fremme. Jeg henviste til min henstilling ovenfor om opsætning af skabe til lagner og kondomer.

Jeg går således ud fra at der også i besøgslokalerne på denne afdeling er opsat et skab til lagner og kondomer.

Ad punkt 3.11. Isolationsafdelingen

I sikringscellen virkede kaldeknappen ikke på inspektionstidspunktet. Jeg gik ud fra at kaldeknappen blev repareret umiddelbart efter inspektionen, men bad for en ordens skyld fængslet om at oplyse herom.

Jeg bad også om at få oplyst om det rutinemæssigt tjekkes at kaldeknapperne virker når der anbringes indsatte i cellerne.

Statsfængslet har oplyst at kaldeknappen er blevet repareret, og at kaldeknapperne til observations- og sikringscellerne bliver kontrolleret regelmæssigt.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, men beder om at få oplyst hvor ofte regelmæssigt er, og om der er en særlig procedure der sikrer at der sker en sådan regelmæssig kontrol.

Ad punkt 4. Beskæftigelse

Jeg nævnte i rapporten at de indsatte som udgangspunkt i arbejdstiden beskæftiges på de afdelinger hvor de er placeret, og bad om at få oplyst hvilke erfaringer fængslet havde med ordningen.

Fængslet korrigerede ikke dette i fængslets bemærkninger til den foreløbige rapport, men i udtalelsen af 4. maj 2009 har fængslet korrigeret dette.

Statsfængslet har således oplyst at indsatte der er placeret på afdeling A's arrestafsnit, afdeling D og afdeling E, udelukkende beskæftiges på den afdeling hvor de er placeret, og at dette af sikkerhedsmæssige årsager aldrig fraviges.

De øvrige indsatte fra afdeling A og de indsatte fra afdelingerne B og C kan arbejdsplaceres enten på tekstilværkstedet på afdeling A, smedeværkstedet på afdeling B eller møbelværkstedet på afdeling C. De kan endvidere beskæftiges med undervisning og programvirksomhed på afdelingerne A, B og C.

De kvindelige indsatte og de indsatte i frivillig udelukkelse fra fællesskab på afdeling A beskæftiges dog kun uden for egen afdeling hvis de selv ønsker det.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig fængslets korrektioner. Mit spørgsmål om erfaringerne med den ordning som jeg havde forstået at fængslet havde, er som følge heraf ikke relevant.

Kvinderne kan (som nævnt) arbejde og have fritid sammen med mændene hvis de ønsker det. Jeg bad om at få oplyst om der er kvinder der ikke har ønsket at være sammen med mænd i arbejds- og/eller fritiden, og hvilken beskæftigelse der tilbydes kvinder der ikke ønsker et sådant fællesskab.

Statsfængslet har oplyst at ingen kvindelige indsatte indtil videre har ønsket ikke at være sammen med mænd i arbejds- eller fritiden. Kvindelige indsatte der ikke ønsker at være sammen med mandlige indsatte i arbejdstiden, vil kunne tilbydes rengøringsarbejde, og for kvindelige indsatte der måtte ønske fritid uden mandlige indsatte, er der separate træningstider i kondilokalet kun for kvinder.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.1. Arbejde

Da der umiddelbart syntes at være modstrid mellem det der er anført i punkt 9 og 10 i husordenen for den stoffri afdeling om antallet af gangmænd på denne afdeling, bad jeg om at få oplyst hvor mange gangmænd der er på afdelingen i alt.

Jeg bad endvidere om at få oplyst hvor mange gangmænd der er på de øvrige afdelinger i alt.

Statsfængslet har oplyst at der den 14. april 2009 var tre gangmænd på den stoffri afdeling.

Fængslet har videre oplyst at der på behandlingsafdelingen på afdeling D denne dag var 4 gangmænd, og at der på afdelingerne A, B, C og E var henholdsvis 6, 8, 7 og 4 gangmænd.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I et brev af 24. september 2007 som jeg modtog forud for inspektionen fra talsmændene på afdelingen for negativt stærke indsatte på afdeling E, klagede de over beskæftigelsesmulighederne for de indsatte på afdelingen. De indsatte var utilfredse med at de ikke – ligesom de indsatte på de øvrige afdelinger – har et egentligt produktionsværksted. Talsmændene mente at de indsatte på deres afdeling burde have bedre arbejdsmuligheder, særligt fordi mange af de indsatte på denne (sær)afdeling er langtidsindsatte der skal tilbringe mange år på afdelingen.

Jeg bad om fængslets og direktoratets bemærkninger til denne klage.

Statsfængslet har oplyst at værkstedfaciliteterne på denne afdeling er projekteret og bygget til montagearbejde. Hvis lokalerne skulle bygges om til decideret produktion, ville det formodentlig medføre betydelige omkostninger til bl.a. udsugning, maskinpark mv. Det er således på nuværende tidspunkt kun muligt at tilbyde de indsatte på denne afdeling det arbejde som værkstedet er projekteret til, nemlig montagearbejde.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har i udtalelsen i øvrigt henstillet til statsfængslet så vidt muligt at variere udbuddet af montagearbejde.

Også fordi mange af de indsatte på denne afdeling afsoner lange straffe, er det efter min opfattelse uheldigt at værkstedet er dimensioneret som sket så de indsatte på denne afdeling ikke ligesom de indsatte på de øvrige fællesskabsafdelinger har mulighed for egentligt værkstedsarbejde. Jeg har dog ikke grundlag for at henstille at værkstedet bygges om da det som nævnt af fængslet vil medføre betydelige omkostninger.

Jeg er enig med direktoratet i at fængslet – også som kompensation for de manglende egentlige værkstedsfaciliteter – så vidt muligt bør søge at variere udbuddet af montagearbejde i værkstedet.

Jeg noterede mig det der var oplyst over for torturkomitéen om beskæftigelsen af de indsatte på den særligt sikrede afdeling, men jeg bad fængslet om at oplyse i hvilket omfang de indsatte faktisk er beskæftiget på denne afdeling.

Statsfængslet har oplyst at der den 29. april 2009 var anbragt 9 indsatte på afdelingen, fordelt med 6 afsonere og 3 varetægtsarrestanter. De var alle i beskæftigelse, undtagen én varetægtsarrestant der ikke ønskede beskæftigelse.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad endvidere om oplysning om beskæftigelsesgraden i henholdsvis 2007 og 2008, og hvilket krav der er til beskæftigelsesgraden i resultatkontrakten for henholdsvis 2008 og 2009.

Statsfængslet har oplyst at kravet til beskæftigelsesgraden er 85 pct. i resultatkontrakten for både 2008 og 2009. Statsfængslet har endvidere oplyst at den realiserede beskæftigelsesgrad udgjorde 59,9 pct. i 2007 og 82,8 pct. i 2008.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at der er sket en pæn stigning i den faktiske beskæftigelsesgrad fra 2007 til 2008, og at målet på 85 pct. næsten blev nået i 2008.

Jeg gik ud fra at der nu forelå en husorden for afdeling E og bad om at få en kopi heraf. Jeg bad også om at få oplyst om der var eller ville blive udfærdiget en husorden for kvindeafdelingen. I bekræftende fald bad jeg også om en kopi af denne husorden.

Statsfængslet har sendt mig kopi af husordener for henholdsvis afsnittet for negativt stærke indsatte og det særligt sikrede afsnit på afdeling E med bemærkning om at sidstnævnte skal revideres på baggrund af behandlingen i en arbejdsgruppe under di-

rektoratet om regimet på de særligt sikrede afdelinger. Statsfængslet har videre oplyst at der ikke er og ikke vil blive udarbejdet en særlig husorden for kvindeafdelingen da fængslet skønner at der ikke er behov for en særlig husorden for denne afdeling.

Direktoratet har tilsluttet sig dette og har tilføjet at kvindeafdelingen er omfattet af den generelle husorden for Statsfængslet Østjylland.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg gik ud fra at der med "isolation" på afdeling E i husordenerne for tilsidesættelse af beskæftigelsespligten menes udelukkelse fra fællesskab efter straffuldbyrdelseslovens § 63, stk. 1, nr. 3 om "grov eller oftere gentagen utilladelig adfærd". Efter denne bestemmelse (og forarbejderne til bestemmelsen) kan udelukkelse fra fællesskab først ske hvis beskæftigelsesvægringen har varet mere end to dage (eller der er tale om (ofte) gentagne beskæftigelsesvægringer). Jeg bad derfor fængslet om en udtalelse om reglen i husordenerne for afdeling B, C og behandlingsafdelingen hvorefter der kunne ske isolation (udelukkelse fra fællesskab) allerede anden dag den indsatte arbejdsvægrer, og reglen i husordenen for den stoffri afdeling hvorefter der skete udelukkelse fra fællesskab allerede fra første dag.

Statsfængslet har oplyst at de nævnte husordener vil blive ændret i overensstemmelse med det som jeg anførte. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at husordenerne nu er ændret i overensstemmelse hermed.

Jeg bad om at få oplyst om årsagen til at der sker indelåsning af indsatte der arbejdsvægrer, på deres stuer den første dag (på afdeling A 1 tillige den anden dag), er at der ikke er personale på afdelingen i arbejdstiden (og normalt ikke er plads på isolationsafdelingen).

Statsfængslet har bekræftet at årsagen til indelåsningen er at der ikke er personale til stede på afdelingen. Statsfængslet har tilføjet at det personale der måtte være til stede på afdelingen og f.eks. ikke er optaget af transporter og lignende, vil være optaget af andre gøremål, f.eks. sagsbehandling, deltagelse i møder, celle- og områdeeftersyn mv., og derfor ikke har mulighed for at holde opsyn med de hjemmeværende indsatte.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad endvidere fængslet om at oplyse om omfanget af arbejdsvægring blandt de indsatte i 2008.

Statsfængslet har oplyst at der i 2008 var 235 tilfælde af arbejdsvægring blandt de indsatte.

Direktoratet har henholdt sig hertil med den tilføjelse at dette svarer til 3 pct. af den faktiske belægning.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.2. Undervisning

Det var kun husordenen for afdeling D, den stoffri afdeling, der indeholdt oplysning om undervisningstilbuddene for de indsatte på afdelingen. Jeg bad om at få oplyst hvordan de indsatte på de øvrige afdelinger orienteres om deres muligheder for undervisning, herunder hvilke niveauer og fag undervisningen kan omfatte. Hvis der forelå en skriftlig information om undervisningstilbuddene, bad jeg om en kopi heraf.

Jeg bad endvidere om oplysning om hvad drøftelserne med Direktoratet for Kriminalforsorgen som opfølgning på rapporten "Indsatte i danske fængsler – uddannelse og uddannelsesønsker" havde givet anledning til med hensyn til information om mulighederne for undervisning i Statsfængslet Østjylland.

Statsfængslet har oplyst at de indsatte på afdelingerne A, B og C orienteres mundtligt ved indsættelsen. Herefter bliver den indsatte kontaktet af en lærer med henblik på at afdække den indsattes interesse, behov og eventuelle niveau. De indsatte orienteres derudover via opslag på deres opslagstavler. På afdeling E er der udelukkende tale om mundtlig information efterfulgt af lærerkontakt.

For så vidt angår opfølgning på rapporten "Indsatte i danske fængsler – uddannelse og uddannelsesønsker" har fængslet oplyst at den endnu ikke har udmøntet sig i speciel information om mulighederne for undervisning i Statsfængslet Østjylland. Stats-

fængslet har efterfølgende over for direktoratet oplyst at rapportens indhold eventuelt senere i 2009 vil blive genstand for drøftelse/udmøntning.

Direktoratet har taget statsfængslets oplysninger til efterretning. Direktoratet har i tilslutning hertil oplyst at direktoratet i 2009 med udgangspunkt i den omtalte rapport vil følge op på statsfængslets indsats i forhold til at sikre uddannelsesvejledning til de indsatte.

Jeg har noteret mig det oplyste, men beder for god ordens skyld direktoratet om at oplyse om der er sket en sådan opfølgning, og hvad den har ført til.

Jeg bad fængslet om at oplyse om resultatet af fængslets overvejelser om at etablere mulighed for at tage certifikater og AMU-kurser mv.

Statsfængslet har oplyst at fængslet endnu ikke har afsluttet sine overvejelser om mulighederne for at de indsatte kan tage certifikater og AMU-kurser. Statsfængslet har efterfølgende over for direktoratet oplyst at overvejelserne om etablering af AMU-kurser formentlig vil finde sted senere i 2009.

Direktoratet har oplyst at direktoratet vil tage kontakt til statsfængslet med henblik på en konkret opfølgning af overvejelserne om de indsattes muligheder for at tage certifikater og AMU-kurser.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder fortsat om at blive underrettet om resultatet af fængslets overvejelser.

Jeg nævnte at jeg var opmærksom på at fængslet havde fået ressourcer til et pilotprojekt om tilpasning af den såkaldte Møgelkær-model (nu kaldet VOKS), og jeg bad om nærmere oplysninger om dette pilotprojekt i Statsfængslet Østjylland.

Statsfængslet Østjylland har oplyst at fængslet ikke deltager i et pilotprojekt om VOKS og ikke har fået tilført ressourcer til et sådant pilotprojekt.

Direktoratet har oplyst at direktoratet vil tage kontakt til statsfængslet med henblik på nærmere drøftelser om dette forhold.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om underretning om resultatet af disse drøftelser. Det bemærkes at min oplysning i rapporten om fængslets deltagelse i et pilotprojekt om tilpasning af Møgelkær-modellen (som hverken fængslet eller direktoratet korrigerede i bemærkningerne til den foreløbige rapport) som nævnt i rapporten stammer fra gengivelse af en udtalelse til Nyt fra Kriminalforsorgen, nr. 6, 2007.

I den nævnte artikel i Nyt fra Kriminalforsorgen havde fængselsinspektøren bl.a. oplyst at ventelister til undervisning i bestemte fag er en naturlig konsekvens af at fængslet er delt op i forskellige afdelinger.

Jeg bad om at få oplyst hvordan situationen er i dag med hensyn til ventetid til undervisning på de enkelte afdelinger i fængslet.

Jeg bad endvidere direktoratet om at underrette mig om resultatet af en afdækning som direktoratet ville foretage om behovet og muligheden for at justere på udbuddet af undervisning for at imødegå problemer med ventelister.

Statsfængslet har oplyst at der i øjeblikket ikke er ventetid på deltagelse i undervisning.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har drøftet venteliste-problemstillingen med statsfængslet og efterfølgende har taget fængslets oplysninger til efterretning. Direktoratet har supplerende oplyst at der løbende finder drøftelser sted med statsfængslets ledelse om beskæftigelsen – herunder undervisningen – af de indsatte i fængslet.

Jeg har noteret mig det oplyste som jeg også forstår sådan at direktoratet har forholdt sig til – og løbende forholder sig til – hvordan behovet for undervisning er i fængslet. Selv om resultatet af direktoratets afdækning ikke er oplyst, foretager jeg mig på denne baggrund og på baggrund af det oplyste om at der på tidspunktet for fængslets udtalelse ikke længere var ventetid til undervisning, ikke mere om dette forhold.

Der anvendes pc (uden internetadgang) i undervisningen, men på inspektionstidspunktet var der ikke nok pc'er, og fængslet havde derfor sendt en ansøgning til direktoratet om flere pc'er mv. Så vidt jeg forstod det oplyste i den ovennævnte artikel fra Nyt fra Kriminalforsorgen, havde fængslet nu fået ekstra av-udstyr og pc'er.

Jeg bad fængslet om at oplyse om de problemer der blev omtalt under inspektionen med hensyn til av-udstyr og pc'er, hermed var løst.

Statsfængslet har oplyst at problemerne er blevet løst. Hver afdeling har fået tilført av-udstyr (bærbar pc, projektor, højttalere mv.). Til afdeling E er der indkøbt 11 pc'er og til hver af de øvrige afdelinger otte pc'er til undervisnings- og fritidsbrug.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I det tidligere nævnte brev af 24. september 2007 fra de indsatte på afdeling E, afdelingen for negativt stærke indsatte, klagede de over mulighederne for undervisning/uddannelse for de indsatte på denne afdeling. De oplyste at skolen fungerer ganske udmærket til folkeskoleniveau, men at der mangler mulighed for videreuddannelse. De indsatte ønsker også at der afsættes midler til kursusafgifter og bøger.

Jeg bad om fængslets og direktoratets bemærkninger til det.

Statsfængslet har oplyst at fængslet til og med folkeskoleniveau råder over de fornødne økonomiske og personalemæssige ressourcer, men at fængslet ikke råder over personale der kan undervise på højere niveau. Indsatte der har brug for undervisning på højere niveau, må derfor som udgangspunkt gennemføre studierne som selvstudium.

Fængslet har videre oplyst at indsatte der er beskæftiget med selvstudie, som udgangspunkt er tilmeldt på et uddannelsessted udenfor. Er der flere indsatte der læser det samme, har fængslet indimellem betalt timelærere udefra for undervisning i det pågældende emne. Bøger og andet undervisningsmateriale lånes når der f.eks. er tale om hf eller handelsskolefag, på det uddannelsessted den indsatte er tilmeldt. Er der tale om helt specielle uddannelsesønsker kan der efter aftale med den indsatte blive tale om en vis egenbetaling, dog aldrig det fulde beløb.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har anført, og har supplerende oplyst at direktoratet arbejder på en vejledning om egenbetaling der var i høring.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder direktoratet om at sende mig en kopi af den nævnte vejledning når den foreligger.

Ad punkt 4.4. Fritid

På inspektionstidspunktet var der ikke tv i nogen af de fælles opholdsrum på de enkelte afdelinger. Talsmændene for afdelingen for negativt stærke indsatte fremsatte ønske om bl.a. et fjernsyn i det fælles opholdsrum.

Ledelsen nævnte at størrelsen af fællesrummene sætter en begrænsning for hvordan de kan indrettes. Da almindelige tv-apparater er store og ikke vil kunne anvendes om nogle få år, og fængslet (endnu) ikke måtte købe fladskærme fordi de var for dyre, havde fængslet valgt ikke at have tv i opholdsrummene.

Jeg bad direktoratet om en udtalelse om det forhold, herunder muligheden for dispensation på grund af de (særlige) bygningsmæssige forhold og ud fra værdispildsbetragtninger. Jeg bemærkede i den forbindelse at det under inspektionen blev oplyst at prisforskellen mellem almindelige tv-apparater og fladskærmsapparater ikke længere er stor, og at forskellen på nuværende tidspunkt formentlig yderligere er formindsket.

Statsfængslet har oplyst at der i begyndelsen af 2008 blev installeret 32 tommers tv-apparater i alle fællesrum. Statsfængslet har endvidere oplyst at der ikke blev indkøbt fladskærms tv-apparater da der stadig var en væsentlig prisdifference som følge af det store antal tv-apparater som fængslet købte.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har anført at direktoratet på denne baggrund ingen bemærkninger har til dette forhold.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad endvidere om ledelsens bemærkninger til et ønske fra talsmændene på afdeling E om sofaer i det fælles opholdsrum.

Statsfængslet har oplyst at lokalet nu er udstyret med en sofa og to stole. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Talsmændene for afdelingen for negativt stærke indsatte ønskede derudover et ekstra bord på de to køkkener så alle (op til 12) indsatte på hver af afdelingerne får mulighed for at spise sammen/på samme tid, eller så det bliver muligt at nogle spiller spil og an-

dre spiser (på samme tid). Da der er begrænset plads i køkkenet, gik jeg ud fra at talsmændene ønsker at udskifte sofabordet og de to lænestole med et ekstra spisebord (og flytte sofagruppen til opholdsrummet, jf. ovenfor).

Jeg bad om ledelsens bemærkninger til det ønske.

Statsfængslet har oplyst at der ikke er planer om at ændre på indretningen i køkkenerne. Fængslet har dels henvist til at det er en del af konceptet for fængslet at der skal kunne sektioneres ned til enheder for seks indsatte, dels til både økonomiske og – især – pladsmæssige hensyn.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Også fordi der nu er kommet en sofa og to lænestole i fællesrummet, beder jeg fængslet om en nærmere begrundelse for at fængslet ikke mener at kunne imødekomme de indsattes ønske om at tage sofabordet og lænestolene ud af køkkenet og i stedet indsætte et ekstra (eller større) spisebord der giver mulighed for at alle indsatte på afdelingen kan sidde ved et spisebord/spisebordet på samme tid.

På afdelingen for negativt stærke indsatte er der et (relativt stort) rum som talsmændene for afdelingen var utilfredse med var inddraget til opbevaring af nyindkøbte cykler til brug for fængslets ansatte. Talsmændene oplyste at rummet var påtænkt at skulle bruges til hobbyrum for de indsatte på afdeling E.

Jeg bad om ledelsens bemærkninger til det forhold, herunder om lokalet fortsat anvendes til opbevaring af personalets cykler.

Statsfængslet har oplyst at lokalet ikke var planlagt som hobbyrum, men som værksted for beskæftigelsen. Det er korrekt at rummet på tidspunktet for min inspektion blev brugt til klargøring af fængslets cykler. På nuværende tidspunkt bliver lokalet anvendt som husflidslokale med træarbejde, men hvis behovet opstår igen, vil det blive ændret til værksted.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad desuden fængslet om at oplyse om alle de (øvrige) kreative værksteder (nu) fungerer efter hensigten.

Fængslet har oplyst at de kreative værksteder (husflid, sølv og læder) nu fungerer efter hensigten. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Fritidsfaciliteterne er udtrykkeligt nævnt i husordenerne for afdeling B, C og den stoffri afdeling, men ikke i de andre husordener. Jeg anbefalede at der også i husordenerne for disse afdelinger indføres oplysning om hvilke muligheder for fritidsaktiviteter der er for de indsatte på afdelingen.

Statsfængslet har oplyst at fritidsaktiviteter og tidspunkterne herfor kan variere, og at det derfor efter fængslets opfattelse vil være uhensigtsmæssigt at anføre disse alt for detaljeret i selve husordenerne. Oplysning om fritidsaktiviteter og tidspunkter vil ofte mest hensigtsmæssigt kunne gives ved opslag på afdelingens opslagstavler. Statsfængslet vil derfor i husordenerne henvise til det så de indsatte er opmærksomme på mulighederne for at skaffe sig oplysning om tilbud på området.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har anmodet fængslet om at anføre i husordenerne for afdelingerne A og D at der er mulighed for fritidsaktiviteter og hvor tidspunkter og andre nærmere oplysninger kan findes.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Talsmændene for afdelingen for negativt stærke indsatte efterlyste mulighed for boldspil mv. på gårdtursarealet til deres afdeling. Ledelsen oplyste at der ville blive etableret mulighed for boldspil, og jeg bad i rapporten fængslet om at oplyse om der nu er aktivitetsmuligheder i gården til de indsatte på afdelingen for negativt stærke indsatte.

Statsfængslet har oplyst at der ikke er mulighed for sportsaktiviteter på gårdtursarealet da boldspil vil ødelægge trådhegnet. Fængslet har bemærket at der er etableret mulighed for at spille fodbold på græsarealet udenfor gårdtursgårdene, og at fængslet (som det også fremgik af svaret til torturkomitéen) har indkøbt fodboldmål hertil. Endvidere har de indsatte fra afdelingen mulighed for at løbetræne på asfaltvejen mellem

afdelingen og muren indenfor afdelingens indhegnede område (hvad jeg også nævnte senere i rapporten).

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, men bemærker dog at jeg går ud fra at fængslet vil være indstillet på at overveje andre aktiviteter i gården hvis der fremsættes ønske om det, og der er tale om aktiviteter der ikke vil ødelægge trådhegnet.

For så vidt angår gårdarealet til de indsatte på den særligt sikrede afdeling blev det under inspektionen oplyst at fængslet overvejede at etablere aktiviteter i gården, f.eks. opsætning af basketballkurv eller håndboldmål. I rapporten bad jeg fængslet om at oplyse resultatet af disse overvejelser.

Statsfængslet har oplyst at arealet bliver brugt til forskellige former for boldspil. De indsatte har ikke ønsket at spille basketball idet de mener at der er for lavt, ligesom der på grund af afsnittets begrænsede størrelse og uhomogene klientel er for få indsatte på gårdtur ad gangen til at det er relevant at spille håndbold og basketball.

Statsfængslet har supplerende oplyst at de indsatte spiller fodbold og tennis i gårdtursarealet. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det var mit indtryk under inspektionen at sportshallen blev benyttet efter hensigten. I torturkomitéens rapport er det imidlertid nævnt at hallen tilsyneladende kun sjældent blev brugt. Jeg bad om at få nærmere oplysninger om benyttelsen af sportshallen.

Statsfængslet har oplyst at sportshallen benyttes af instruktørerne der afvikler planlagt sport i hallen tre gange om ugen for afdelingerne A, B, C og D i vinterhalvåret. Om sommeren afvikles sporten primært på fodboldbanen og cindersbanen, men kan også samtidig finde sted i hallen, f.eks. hvis nogle ønsker at spille badminton eller lignende.

Desuden benyttes hallen til spontane aktiviteter for afdelingerne. Det sker med forskellige intervaller og i et samspil mellem indsatte og ansatte. Der foregår spontane aktiviteter i hallen flere gange i løbet af ugen.

Herudover benytter afdeling D hallen hver morgen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Torturkomitéen bemærkede i sin rapport fra komitéens besøg i fængslet i februar 2008 at komitéen under besøget kun så få indsatte uden for deres afdelinger og hørte klager over at de indsatte af sikkerhedsmæssige årsager ikke fik lov til at bruge fodboldbanen. Jeg bad fængslet om at oplyse nærmere om benyttelsen af sportspladsen og løbebanen rundt om denne plads.

Statsfængslet har oplyst at der er planlagt benyttelse af sportspladsen/fodboldbanen og cindersbanen tre gange om ugen med instruktør. Desuden er statsfængslet tilmeldt firmafodboldturneringen hvor fodboldhold fra firmaer i Horsens-området kommer og spiller mod statsfængslets fodboldhold af indsatte.

Der er også etableret løbehold der benytter cindersbanen. Desuden benyttes fodboldbanen og cindersbanen til spontane aktiviteter.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg gik ud fra at mulighederne for fritidsaktiviteter var forbedret i forhold til situationen på inspektionstidspunktet, herunder for så vidt angår benyttelsen af træningslokalet i kulturhuset. Jeg bad dog fængslet om at oplyse om træningslokalet dette sted nu kan benyttes sådan som det blev forventet på inspektionstidspunktet.

Jeg bad endvidere om oplysning om hvorvidt der tillige er instruktører til stede i motionslokalet på afdeling E ud over de to gange om ugen der er nævnt i svaret til torturkomitéen.

Statsfængslet har oplyst at træningslokalet i kulturhuset ikke bruges som træningslokale, men som musiklokale. I forbindelse med indførelsen af den såkaldte Sdr. Ommodel om vægttræning godkendte fængslet så mange indsatte til deltagelse i ordningen at den ikke hensigtsmæssigt kunne praktiseres for hele fængslet i lokalet i kulturhuset. Al vægt- og konditræning finder derfor nu sted i de enkelte afdelingers kondilokaler.

Fængslet har videre oplyst at der for tiden er instruktører til stede i kondilokalerne på afdelingerne to gange om ugen, også i afdeling E. Lokalerne kan benyttes hver dag efter arbejdstid og det meste af weekenden, dog kan træning med tunge vægte kun finde sted med deltagelse af instruktør.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 5.1.1. Fællesskab mellem afdelinger og etager

Af justitsministerens svar af 7. januar 2008 til Folketingets Retsudvalg på spørgsmålet om mulighederne for udendørs fællesskab for afdeling B og C, fremgik det bl.a. at de indsatte fra begge etager på afdeling B (nu) må være sammen på afdelingens gårdtursareal. Jeg bad om at få oplyst hvorfor de indsatte på afdeling C ikke har samme mulighed for at være sammen på afdelingens gårdtursareal. Jeg var opmærksom på at afdeling B er den afdeling hvor de bedst fungerende indsatte i fængslet er placeret.

Fængslet har oplyst at de indsatte på afdeling C har adgang til gårdtursarealet flere timer dagligt, dog kun en etage med op til 24 indsatte ad gangen. Begge etager kan dog deltage når der er fællesaktiviteter med personale til stede.

Fængslet har endvidere oplyst at tilbageholdenheden med at tillade sammenblanding af alle de indsatte på afdelingen skyldes sammensætningen af klientellet der består af en meget blandet gruppe af indsatte med mange af anden etnisk oprindelse og mange stofmisbrugere der ikke ønsker behandling. Mange af disse indsatte er konfliktsøgende og grænseafprøvende, også indbyrdes. Fængslet finder det derfor hensigtsmæssigt at kunne opdele disse indsatte.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad desuden fængslet om nærmere oplysninger om mulighederne for (at imødekomme ønsket om) mere indendørs fællesskab mellem de to afdelinger ud over fællesskabet i kirken.

Direktoratet har medtaget dette i gengivelsen af mine anmodninger, men der er ikke svaret direkte herpå.

Jeg gentager derfor min anmodning om oplysninger om mulighederne for at imødekomme ønsket om mere indendørs fællesskab mellem indsatte fra afdeling B og C.

Ad punkt 5.1.3. Bedre busforbindelser

Talsmændene efterlyste bedre busforbindelser. De oplyste at der er langt at gå fra det sted hvor bussen holder, og at bustiderne ikke passer med besøgstiderne i fængslet.

Jeg bemærkede at jeg er enig med torturkomitéen i at kriminalforsorgen ved placering af et fængsel langt væk fra offentlige transportmidler må være ansvarlig for at sørge for transportmulighed til fængslet som både er regelmæssig og prismæssigt overskueligt. I svaret af 3. marts 2009 til torturkomitéen er det oplyst at der i dagtimerne er mulighed for transport til fængslet med en offentlig bus der holder ca. 1,5 km fra fængslet. Svaret oplyser også om fængslets forhandlinger med Region Midtjylland og Midttrafik der har ansvaret for bustransporten. Det er oplyst at trafikskabet ville undersøge mulighederne for at etablere et stoppested tættere på fængslet, og at trafikskabet og fængslet er blevet enige om nærmere at undersøge behovet hvorefter drøftelserne vil blive genoptaget.

Jeg bad fængslet om at underrette mig når der foreligger en endelig afklaring i sagen.

Direktoratet har fået oplyst at fængslet fortsat samarbejder med Midttrafik for at finde en løsning der kan forbedre transportmulighederne for personale og besøgende.

Jeg afventer således fortsat underretning når der foreligger en endelig afklaring i sagen. Jeg går ud fra at fængslet gør hvad det kan for at fremskynde denne afklaring.

Jeg bad endvidere fængslet om at oplyse om fængslet havde forelagt de indsattes ønske om et læskur for trafikskabet. I benægtende fald gik jeg ud fra at fængslet ville gøre det, og jeg bad om underretning om resultatet heraf.

Da det spørgsmål ikke er besvaret, gentager jeg spørgsmålet.

Ad punkt 5.1.5. Tv-kanaler

Fængslet havde oplyst at der tilbydes de samme tv-programmer i hele fængslet. Jeg bad fængslet om at præcisere om der således er en tyrkisk kanal på alle eller ingen af afdelingerne.

Jeg bad endvidere fængslet om at oplyse om fængslet på et møde som fængslet skulle have med programudbyderen Telia Stofa i efteråret 2008, fremsatte de indsatte ønsker til indholdet af programpakken. Jeg bad endvidere fængslet om at oplyse hvad resultatet af mødet blev.

Statsfængslet har oplyst at alle afdelinger på statsfængslet modtager de samme kanaler, og at der ingen tyrkiske programmer er i den valgte pakke. På mødet med Telia Stofa blev det oplyst at det teknisk er muligt at levere en tyrkisk kanal. Da den ikke indgår i den almindelige programpakke, kræver etablering af en sådan kanal en selvstændig forhandling mellem fængslet og Telia Stofa. Og hvis den skal leveres, skal der betales en etableringsudgift og en ekstra årlig udgift. Fængslet er derfor ikke gået videre i sagen.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste om adgangen til en tyrkisk kanal, men beder fængslet om at oplyse om resultatet i øvrigt af mødet med Telia Stofa i efteråret 2008 om bl.a. indholdet af den pakke som fængslet modtager. Jeg er som det fremgår af rapporten opmærksom på at fængslet tidligere har oplyst at programpakkerne sammensættes af antenneforeningen, og at resultatet heraf er bindende for foreningens medlemmer.

Ad punkt 5.1.6. Lukkede telefonbokse

Jeg erklærede mig enig med talsmændene i at placeringen af telefonboksene i fællesrummene ikke er hensigtsmæssig. Jeg havde imidlertid ikke tilstrækkeligt grundlag for at henstille til fængslet at flytte telefonboksene (på de øvrige afdelinger), men jeg bad direktoratet om at overveje om der burde gives fængslet en særbevilling til flytning af boksene, eller om der burde foretages en yderligere lydisolering for at afhjælpe de gener der er forbundet med placeringen i fællesrummet.

Statsfængslet har oplyst at flytningen af telefonboksene fra fællesrummet til afdelingerne ikke vil afhjælpe problemet. Der er to elementer der skal vurderes, og det er dels støjniveauet, dels mangel på diskretion forstået både som manglende privatliv og risiko for intimidering. Støjniveauet vurderes at være mindst lige så højt i boenhederne

som i fællesrummet. Derudover vurderes det ikke muligt at kunne skabe mere privatliv for den telefonerende i boenheden, og en flytning giver medindsatte større mulighed for at påvirke den telefonerendes samtaler uden personalets overvågning.

Statsfængslet mener på den baggrund at den nuværende placering af telefonboksene er tilfredsstillende, og at der ikke er grundlag for at ændre placeringen af de resterende telefonbokse.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets svar. Med baggrund i fængslets oplysninger har direktoratet supplerende oplyst at direktoratet ikke finder det forsvarligt at anvende et stort beløb på at flytte telefonbokse som statsfængslet ikke finder hensigtsmæssigt, og som tilsyneladende ikke vil løse problemet.

Direktoratet har i øvrigt oplyst at direktoratet i forbindelse med valg af telefonbokse på markedet søgte efter en telefonboks der dels var lydisolerende og dels ikke afskærmede for meget. Den valgte telefonboks er den der bedst imødekommer dels hensynet til de indsatte diskretion, og dels personalets visuelle kontrol af telefonsamtalerens forløb.

Ved inspektion i marts måned 2007 af Statsfængslet på Kragsskovhede var fængslet i færd med at udskifte halvåbne telefonbokse i fællesrummene på fængslets lukkede afdeling til lukkede bokse (med en rude i). Jeg har på den baggrund overvejet at bede om en udtalelse om muligheden for samme løsning i Statsfængslet Østjylland. På baggrund af det oplyste om at der blev søgt på en telefonboks der bl.a. af hensyn til personalets visuelle kontrol "ikke afskærmede for meget", er jeg dog afstået herfra. Jeg går ud fra at fængslet i forbindelse med en eventuel senere udskiftning af (defekte) bokse, vil undersøge mulighederne for at opsætte bokse der i videre omfang imødekommer de indsatte klager over støjgener. Med disse bemærkninger har jeg noteret mig det oplyste.

Ad punkt 5.1.7. Forskelsbehandling

Talsmændene oplyste at der er forskellige regler på afdeling B og C med hensyn til billard. På afdeling C (men ikke på B) skal billardkuglerne afleveres til personalet inden kl. 21.00, og hvis det ikke sker, inddrages kuglerne, første gang i en dag og 2., 3. og 4. gang i henholdsvis 3, 7 og 30 dage. De indsatte mener at der er tale om kollektiv straf. De nævnte i den forbindelse at der er en stor udskiftning af indsatte på afdelingen, og at nye indsatte således risikerer at blive ramt af en inddragelse der er sket før de kom.

Jeg bad om fængslets bemærkninger til det som talsmændene havde anført om konsekvenserne af manglende aflevering – at nye indsatte (eller for den sags skyld andre indsatte) risikerer at blive ramt af en inddragelse der er sket før de kom (eller som de ikke er årsag til).

Statsfængslet har oplyst at afdeling C ikke for tiden har problemer med brugen af billardet og billardkuglerne. På grund af klientellets sammensætning, jf. ovenfor under punkt 5.1.1., er fængslet imidlertid fortsat meget opmærksom på billardkuglerne da de kan bruges som slagvåben. Statsfængslet er imidlertid også opmærksomt på det som jeg har anført, og søger at undgå disse problemer ved administrationen af adgangen til billardbordet.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at fængslet den 23. juni 2009 supplerende over for direktoratet har oplyst at der ikke havde været inddraget billardkugler på afdelingen inden for det sidste halve år.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 5.1.9. Sagsbehandlingstid

Jeg bad fængslet om at oplyse nærmere om proceduren ved udlevering til de indsatte af genstande der er indleveret i forbindelse med besøg.

Fængslet har oplyst at genstande der indleveres ved eller i forbindelse med besøg, bliver videregivet til depotet der sørger for at genstandene videregives til den indsatte på afdelingen hvis de må udleveres.

Hvis genstandene ikke må udleveres, henlægges de på depot til løsladelse eller gives tilbage til den/de besøgende.

Statsfængslet har den 4. juni 2009 supplerende over for direktoratet oplyst at fængslet har en procedure med brug af blanketter hvorved den indsatte underrettes om henlæggelsen på depotet, men at der ikke er nogen procedure med udfærdigelse af notat om at klagevejledning har fundet sted.

For at opfylde notatpligten i genstandsbekendtgørelsen § 30, stk. 3, vil fængslet snarest muligt indføje et afsnit med behørig klagevejledning i blanketsættet som både den

indsatte og depotet (fortsat) vil få et eksemplar af med den indsatte underskrift. Efter den nævnte bestemmelse skal institutionen mundtligt orientere den indsatte hvis der er genstande eller penge der ikke kan udleveres, og der skal udfærdiges et notat om at den indsatte er vejledt om muligheden for at klage over afgørelsen til justitsministeren og om fristen for at klage, jf. straffuldbyrdelseslovens § 111, stk. 2.

Fængslet har desuden i samme forbindelse over for direktoratet oplyst at de genstande eller penge der henlægges på depot, bliver registreret af institutionen på en særskilt liste for hver enkelt indsat.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste der ikke giver mig anledning til anden bemærkning end at jeg går ud fra at genstande som de indsatte godt må få udleveret, også udleveres til de indsatte hurtigst muligt.

Ad punkt 6.1. Talsmandsordning

Efter § 8 i talsmandsbekendtgørelsen er der pligt til at fastsætte interne regler om (seks nærmere angivne forhold vedrørende) talsmandsvirksomheden. Jeg bad fængslet om at sende mig en kopi af de regler om medindflydelse som jeg gik ud fra at fængslet havde udfærdiget.

Fængslet har oplyst at der ikke er udfærdiget sådanne regler for Statsfængslet Østjylland idet fængslet blot er fortsat med at administrere efter det regelsæt på dette område der var gældende i Statsfængslet i Horsens. Fængslet vil nu udfærdige regler for Statsfængslet Østjylland, og disse regler vil blive sendt til mig når de er udfærdiget.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer disse regler.

Det var kun i husordenerne for afdeling B, C og den stoffri afdeling at der var oplysning om at afdelingen har mulighed for at vælge en talsmand på hver etage. Jeg henstillede til fængslet også at indføre oplysning herom i de øvrige husordener, og jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Fængslet har oplyst at husordenerne vil blive ændret i overensstemmelse med min henstilling. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 6.2. Købmandsordningen

Jeg bad fængslet om at oplyse på hvilken måde de indsatte orienteres om de (udvalgte) tilbud som de har mulighed for at købe i købmandsbutikken i fængslet.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at fængslet over for direktoratet har oplyst at den kæde som statsfængslets købmand tidligere tilhørte (Merko), er blevet opkøbt af Spar der har et andet koncept end Merko. Købmandens butik i Hovedgård er nu blevet til en Sparbutik, men hans butik i statsfængslet er ikke blevet en Sparbutik da den ikke opfylder Spars krav til at blive en Sparbutik. Det betyder at den tilbudsavis der tidligere er blevet omdelt til de indsatte, ikke længere kan bruges i statsfængslet. Købmanden har ligeledes fået at vide af Spar at han ikke må lave sin egen tilbudsavis for fængslet og sende den ud.

Det er oplyst i direktoratets udtalelse at fængselsinspektøren har haft møde med købmanden om situationen mandag den 22. juni 2009 og vil anmode Sparkæden om et møde.

Indtil der er fundet en løsning på ovenstående, er det således ikke muligt at orientere de indsatte om vareudvalget på anden måde end at møde op i butikken.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har efterfølgende modtaget klager fra en indsat i fængslet over forskellige forhold vedrørende købmandsordningen. Klagerne har jeg videresendt til direktoratet henholdsvis i september og oktober 2009 og anmodet om underretning om direktoratets svar. Direktoratet har videresendt klagerne til fængslet, og fra fængslet har jeg herefter modtaget kopi af et brev af 2. december 2009 til den indsatte.

Fængslet har i dette brev bl.a. oplyst at fængslet arbejdede på at lave aftaler med købmanden om at han laver (udvalgte) tilbud til de indsatte.

Generelt om vareudbuddet har fængslet skrevet følgende:

"Købmandsbutikken skal drives som en normal købmandsforretning og tilbyde det sortiment af varer, som er nødvendigt for, at de indsatte kan handle varer til selvforsyning, fx almindelige dagligvarer, nydelsesmidler og ugeblade. Sorti-

mentet skal i variation kunne sidestilles med købmandens øvrige butikker i området.”

Jeg har noteret mig det oplyste og beder om underretning om resultatet af det nævnte møde med Sparkæden og arbejdet med at lave udvalgte tilbud.

Til orientering for fængslet kan jeg oplyse at jeg er bekendt med at der i Statsfængslet i Nyborg er indført et bredt sortiment af varer til såkaldt gul pris til erstatning for en tidligere ordning med udvalgte tilbud, og at det er fængslets opfattelse at de indsatte er tilfredse med denne ordning.

Talsmanden for afdeling D gjorde (desuden) opmærksom på at de varer der er på tilbud, ofte er udsolgt efter besøg af den første afdeling. Jeg gik ud fra at ledelsen ville gøre købmanden opmærksom på dette problem, og jeg bad fængslet om at oplyse om fængslet havde gjort købmanden bekendt med problemet, og hvad det havde givet anledning til.

Statsfængslet har oplyst at købmanden er opmærksom på når der er udsolgt af tilbudsvare. I nogle tilfælde forsøger han at efterlevere den følgende dag. Da det ofte er ved kødvarer at problemet opstår, har købmanden indført mulighed for at forudbestille. De indsatte kan senest tirsdagen før den kommende torsdag eller fredag aflevere en bestilling på den mængde de ønsker at købe. Denne ordning har været med til at reducere problemstillingen væsentligt.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Da der er kommet en ny ordning og den nu har været i kraft nogen tid, beder jeg desuden fængslet om at oplyse om skiftet fra Merko til Spar generelt har medført større eller mindre tilfredshed hos de indsatte.

Jeg bad om en kopi af kontrakten med købmanden og om oplysning om fængslets kontrol (i øvrigt) med driften af butikken, herunder priserne. Jeg bad desuden om oplysning om hvorvidt der er et købmandsudvalg i fængslet.

Statsfængslet har oplyst at fængslet i øjeblikket er ved at udarbejde en kontrakt med købmanden, men at denne proces er blevet forsinket, bl.a. på grund af købmandens skift fra Merko-kæden til Spar-kæden. I det ovenfor nævnte brev af 2. december 2009 fra fængslet til en indsat er det nævnt at der arbejdes på en fornyelse af kontrakten med købmanden der forventes at gælde fra 1. januar 2010.

Statsfængslet har ligeledes oplyst at kontrollen med købmanden bliver varetaget af økonomichefen. Købmandsudvalget afholder månedlige møder og består ud over købmanden af økonomichefen samt repræsentanter for de indsatte.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer modtagelsen af kontrakten med købmanden når den foreligger.

Ad punkt 6.4. Vold og trusler

Af torturkomitéens rapport af 24. juli 2008 fremgår det at der i 2007 (kun) var 15 registrerede tilfælde af vold eller trusler om vold mellem indsatte i Statsfængslet Østjylland. Jeg bad fængslet om at oplyse nærmere om forekomsten af vold og trusler mellem indsatte i fængslet i 2008.

Direktoratet har oplyst at en foreløbig statistik for 2008 over vold og trusler mellem indsatte viser at der i 2008 er registreret 15 sager i Statsfængslet Østjylland hvor indsatte har været ofre for vold og trusler om vold fra andre indsattes side. Opgørelsen var foreløbig da arbejdet med at kvalitetssikre den samlede statistik for 2008, herunder volds- og trusselsstatistikken, endnu ikke var tilendebragt da direktoratet afgav sin udtalelse.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I en pressemeddelelse af 1. februar 2008 der fandtes på kriminalforsorgens hjemmeside, var omtalt en undersøgelse om forekomsten af trusler om vold mod de ansatte. Jeg bad fængslet om at uddybe det oplyste om forekomsten af indsattes vold og trusler mod de ansatte, gerne ved kopi af opgørelsen for 2007 for hele kriminalforsorgen over indberettede tilfælde af vold og trusler mv. mod ansatte i kriminalforsorgen og deres familier.

Jeg bad også fængslet om at oplyse om fængslet har udarbejdet en plan for forebyggelse af indsattes vold og trusler mod ansatte. I givet fald bad jeg om en kopi heraf.

Medmindre det fremgik af en sådan plan mv., bad jeg også om oplysning om praksis med hensyn til politianmeldelse for vold og trusler, herunder hvem der har ansvaret herfor.

Statsfængslet har (efterfølgende) fremsendt punkt E 8 fra Personalepolitisk Principprogram for Statsfængslet Østjylland der er fængslets udarbejdede politik på området.

Om spørgsmålet om politianmeldelse af indsattes vold og trusler mv. har fængslet i udtalelsen af 4. maj 2009 oplyst at ansvaret for politianmeldelse påhviler den koordinerende afdelingsleder der har ansvar for forhørsområdet i hele fængslet.

Fængslet har i tilslutning hertil oplyst at der som udgangspunkt altid sker politianmeldelse i tilfælde af vold mod personalet og ved episoder over for personalet hvor vedkommende ansat har følt sig truet. Der foretages dog for så vidt angår trusler et konkret skøn hvori indgår baggrunden for episoden, herunder om den har fundet sted i forbindelse med en magtanvendelse, f.eks. i forbindelse med anbringelse i sikringscelle eller i forbindelse med at den indsatte har været stærkt påvirket.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, men bemærker at jeg ikke har modtaget svar på min anmodning om at få uddybet det oplyste om forekomsten af indsattes vold og trusler mod de ansatte, gerne ved kopi af opgørelsen for 2007 for hele kriminalforsorgen over indberettede tilfælde af vold og trusler mv. mod ansatte i kriminalforsorgen og deres familier. Jeg gentager derfor denne anmodning.

Ad punkt 6.5. Information af indsatte

I forlængelse af min anmodning under pkt. 4.2 om orientering om undervisningstilbud, bad jeg fængslet om at oplyse hvad fængslet derudover har af informationsmateriale (foldere til nyindsatte mv.)

Jeg bad også fængslet om at oplyse om fængslet har informationsmateriale på andre sprog end dansk – ud over de (nu opdaterede) generelle vejledninger for (varetægts-arrestanter og) afsonere som direktoratet har udfærdiget på flere forskellige sprog, og som skal udleveres til alle nyindsatte.

Statsfængslet har oplyst at information til nyindsatte gives ved husordenerne og mundtligt af personalet samt ved de vejledninger som jeg har nævnt. Husordenerne findes på dansk og engelsk. Nogle af dem findes også på arabisk, og en af dem vil blive oversat til serbokroatisk.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det tilføjes til orientering for fængslet at Statsfængslet i Nyborg til brug for sagen om ombudsmandsembedets senere inspektion af dette fængsel er anmodet om nærmere oplysninger om udenlandske indsattes muligheder for at få oversættelser og vejledning i forhold til deres situation i fængslet og adgang til ordlyden af gældende retsregler og interne regler på et sprog som de forstår. I samme forbindelse er rejst en generel sag hvori direktoratet er anmodet om at oplyse om praksis for oversættelse af breve til udenlandske indsatte i kriminalforsorgens institutioner.

Jeg bad om nærmere oplysninger om de indsattes adgang til at låne og købe direktoratets regelsamling ("den blå straffuldbyrdelse").

Statsfængslet har oplyst at de indsatte kan låne den blå regelsamling ved henvendelse til personalet hvilket er anført i husordenerne, og at den endvidere er tilgængelig for de indsatte på statsfængslets bibliotek. Der vil ikke være noget i vejen for at de indsatte køber regelsamlingen hvis den sendes direkte fra forlaget.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.6. Bøger og aviser

I brev af 25. september 2008 oplyste fængslet at det er fængslets opfattelse at afviklingen af bibliotek nu fungerer uden problemer.

Jeg bad fængslet om at uddybe det oplyste og herunder oplyse om det nu er sikret at de indsatte der handler til sidst, ikke får mindre tid i biblioteket end de øvrige indsatte.

Jeg bad endvidere om fængslets bemærkninger til en klage fra talsmændene over at de indsatte kun har meget lidt tid til rådighed på biblioteket. I den forbindelse bad jeg fængslet om at oplyse hvor lang tid de indsatte har til rådighed i biblioteket, og om en udtalelse om muligheden for at udvide tiden eller (også) give adgang til biblioteket uafhængigt af afvikling af købmandshandel.

Statsfængslet har oplyst at adgangen til biblioteket er gjort mere fleksibel idet de indsatte nu ikke længere behøver at komme der holdvis, men kan gå derind enkeltvis når de har afsluttet deres købmandshandel. Alle indsatte får lige lang tid til at besøge biblioteket. Biblioteket besøges i forbindelse med afvikling af købmandshandel, og af økonomiske grunde er det ikke muligt at få bibliotekaren fra byen til at komme i fængslet i flere timer.

Statsfængslet har videre bemærket at fængslet er opdelt i et antal forskellige afdelinger hvis indsatte ikke må være sammen med hinanden eller i øvrigt møde hinanden. Udover afvikling af bibliotek og købmandshandel foregår der adskillige andre aktiviteter i statsfængslet, herunder i kulturhuset såsom sport og anden fritid, kirke, sygeafdeling mv. Af logistiske grunde mener statsfængslet derfor ikke at det er muligt at holde biblioteket åbent uafhængigt af afvikling af købmandshandel da det vil medføre forøget færdsel på området.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Det fremgår af husordenen for afdeling A 1 at denne afdeling får stillet to dagblade til rådighed. Jeg gik ud fra at fængslet også stiller aviser gratis til rådighed for de indsatte på de andre afdelinger, og jeg bad om at få oplyst hvor mange aviser der stilles til rådighed for de indsatte på de øvrige afdelinger, og hvordan aviserne vælges.

Denne anmodning er ikke besvaret.

Jeg gentager derfor min anmodning.

Jeg bad også fængslet om at oplyse hvordan fængslet opfylder forpligtelsen til så vidt muligt at stille udenlandske aviser gratis til rådighed for de udenlandske indsatte.

Statsfængslet har oplyst at klientellet jævnlige skifter, og at fængslet derfor ikke har faste, løbende abonnementer på bestemte udenlandske aviser, men lader det afhænge af den øjeblikkelige klientsammensætning. Udenlandske indsatte kan henvende sig til afdelingsledelsen med ønsket om en udenlandsk avis. Statsfængslet spørger så en kioskforhandler i Horsens om det er muligt at fremskaffe en avis fra det pågældende land. Hvis det kan lade sig gøre inden for rimelighedens grænser, udgift og leveringstid taget i betragtning, bliver den bestilt. Hvis udgiften er stor, undersøges det om det er muligt at få leveret avisen en eller to gange om ugen.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets oplysninger. Direktoratet har supplerende oplyst at det på bibliotekarmødet for de lukkede fængsler den 16. juni 2009 blev oplyst at det er blevet tiltagende vanskeligere at bestille aviser på fremmedsprog, men at bibliotekaren i Statsfængslet Østjylland er meget behjælpelig med at finde udenlandske netaviser efter den indsatte eget ønske. Direktoratet anser dette for en god løsning. Direktoratet har i den forbindelse nævnt at direktoratet er enig med fængslet i at der er grænser for hvor omkostningskrævende det bør være at skaffe udenlandske aviser til indsatte, men at fængslet hvis det efterspørges, skal tilbyde aviser på hovedsprogene engelsk, tysk og fransk.

Jeg har noteret mig det oplyste og har ingen bemærkninger hertil, men jeg beder fængslet om at oplyse hvordan de udenlandske indsatte orienteres om deres muligheder for at få udenlandske aviser stilet gratis til rådighed.

Ad punkt 6.7. Besøg

På fængslets hjemmeside og (i begrænset omfang) i husordenerne er der nærmere oplysninger om besøg. Jeg nævnte bl.a. at besøgstiderne er angivet, dog ikke for afdelingen for negativt stærke indsatte. Jeg nævnte endvidere at det for så vidt angår den særligt sikrede afdeling på afdeling E fremgik at der var besøg alle ugens dage i besøgsmoduler med en varighed af 1½ time på hverdage og 2 timer i weekenden.

Statsfængslet har bemærket at fængslet er blevet opmærksom på en misforståelse i min rapport dette sted. Fængslet har anført at det på fængslets hjemmeside er anført at "[d]en særligt sikrede afdeling, afdeling E," kan afvikle besøg mandag til fredag henholdsvis kl. 15.30-17.00, 17.20-18.50 og 19.10-20.40 samt lørdag og søndag kl. 08.45-10.45, 11.15-13.15, 13.45-15.45, 16.15-18.15 og 18.45-20.45. Fængslet har i den forbindelse anført at afdeling E der består af henholdsvis det særligt sikrede afsnit og afsnittet for negativt stærkt styrende indsatte, ofte kaldes "den særligt sikrede afdeling", mens afsnittet for negativt stærkt styrende indsatte ofte kaldes "(negativ)stærke-

afdelingen" eller "rockerafdelingen". Disse terminologiske uklarheder synes at have medført den misforståelse at ovenstående besøgstider kun var gældende for det særligt sikrede afsnit. Forholdet er imidlertid det at tiderne er gældende for hele afdeling E og dermed også for afsnittet for de negativt stærkt styrende indsatte. Fængslet har i den forbindelse bemærket at afdeling E's tre besøgslokaler er fælles for hele afdelingen.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste og anbefaler at fængslet tydeliggør dette på fængslets hjemmeside, f.eks. ved blot at fjerne "Den særligt sikrede afdeling".

Jeg bad fængslet om at oplyse hvordan de indsatte (der ikke har adgang til fængslets hjemmeside på internettet), orienteres om de interne regler om besøg ud over den orientering der findes i husordenerne.

Statsfængslet har telefonisk over for direktoratet oplyst at de indsatte orienteres om de interne regler og praktiske forhold om besøg dels ved opslag på afdelingen, dels via personalet, og at dette fremover tydeligt vil fremgå af husordenen. Statsfængslet har i den forbindelse tilføjet at de indsattes adgang til disse interne regler og praktiske forhold om besøg fungerer upåklageligt.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg gik ud fra at det nu i overensstemmelse med de regler som direktoratet har fastsat, og som jeg gengav i rapporten, er tilladt de indsatte at ryge i besøgslokalerne. Jeg gik endvidere ud fra at de interne regler samt oplysningerne på fængslets hjemmeside om rygeforbud i besøgslokalerne (som jeg ved opslag den 10. december 2008 konstaterede fortsat var på hjemmesiden) ville blive rettet. Herefter foretog jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Jeg bad dog direktoratet om at oplyse om adgangen til at ryge i besøgslokalet vil kunne begrænses når der er en terrasse som de indsatte og de besøgende har (fri) adgang til under hele besøget.

Direktoratet har oplyst at direktoratet ved opslag på hjemmesiden den 28. maj 2009 konstaterede at rygeforbuddet i besøgslokalerne ikke var slettet. Direktoratet har meddelt statsfængslet at dette forbud skal ophæves.

Jeg har ved opslag på fængslets hjemmeside den 22. september 2009 konstateret at hjemmesiden er rettet så der ikke længere er oplysning om rygeforbud i besøgslokalerne.

Det er beklageligt at fængslet først efter direktoratets henvendelse rettede hjemmesiden.

For så vidt angår mit spørgsmål om muligheden for rygeforbud når der er terrasser til besøgslokalerne, har direktoratet anført følgende:

"Direktoratet finder det hensigtsmæssigt, at institutionerne henstiller, at indsatte, som enten selv ryger eller som har besøgende, der ryger i besøgslokalerne, tager hensyn til, at den næste indsatte og dennes pårørende i besøgslokalet kan være ikke-rygere. Det betyder, at det er vigtigt, at der luftes godt ud, efter der har været røget i besøgslokalerne, eller at der alene ryges på terrassen, såfremt den indsatte og de besøgende har fri adgang til denne under besøget.

Det fremgår af § 2 i bekendtgørelse nr. 907 af 16. juli 2007 om begrænsning af indsattes ret til at ryge i eget opholdsrum m.v., at indsatte har ret til at ryge under besøg i individuelle besøgsrum, medmindre besøget er overvåget af personale. Det fremgår endvidere af skrivelse nr. 10550 af 18. december 2007 vedrørende bekendtgørelse om begrænsning af indsattes ret til at ryge i eget opholdsrum, at der fra flere institutioners side har været et ønske om, at kunne forbyde rygning i besøgslokalerne. Det fremgår af skrivelserne, jf. bemærkningerne til rygeloven, at individuelle besøgsrum, som anvendes af en enkelt indsat og dennes besøgende, sidestilles med opholdsrum i den periode, hvor besøget foregår. Den indsatte har derfor ret til at ryge i besøgslokalet, medmindre der er en ansat til stede.

Direktoratet finder således ikke, at der med den eksisterende lovgivning er mulighed for at begrænse indsattes rygning til en terrasse eller lignende udendørsareal, uanset at de indsatte og deres besøgende har uhindret adgang til terrassen under hele besøget, men at institutionerne alene kan opfordre til, at en sådan praksis følges. Direktoratet har ved denne vurdering især tillagt det vægt, at sidestillingen af besøgslokalerne med den indsattes eget opholdsrum i den periode,

hvor besøget foregår, fremgår direkte af bemærkningerne til rygeloven, og at det derfor kræver lovændring, før rygning i besøgslokalerne kan forbydes.”

Jeg har noteret mig det oplyste – som jeg er enig i.

Det tilføjes til orientering at Arresthuset i Kolding på døren til og den ene væg i besøgsrummet har opsat opfordringer til at der ikke ryges når der er børn til stede.

Idet jeg henviste til det ovenfor anførte om adgangen til at ryge i almindelige besøgslokaler, og mit spørgsmål til direktoratet om muligheden for at begrænse adgangen til rygning indendørs når der er (fri) adgang til en terrasse, bad jeg fængslet om at oplyse om der fortsat er forbud mod at ryge i besøgslejlighederne.

Fængslet har svaret at der fortsat er et sådant forbud.

Direktoratet har meddelt statsfængslet at dette forbud skal ophæves. Direktoratet har henvist til at der efter direktoratets opfattelse ikke er hjemmel til at forbyde rygning i besøgslejlighederne da besøgslejlighederne – på samme måde som besøgsrummene – erstatter den indsattes opholdsrum i den periode den indsatte har besøg.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad om at blive underrettet om resultatet af evalueringen af ordningen med brugen af besøgslejlighederne og om en kopi af de endelige retningslinjer for brugen af dem.

Da direktoratet i sagen om inspektion af Statsfængslet i Ringe havde oplyst at en undersøgelse af fordele og ulemper ved børns overnatning i fængsler først ville blive foretaget efter evalueringen af ordningen i Statsfængslet Østjylland med overnatning i fængslets besøgslejligheder, bad jeg også i denne sag om Statsfængslet Østjylland om at modtage direktoratets underretning om resultatet af denne undersøgelse når den forelå.

Statsfængslet har oplyst at fængslet har nedsat en arbejdsgruppe til at evaluere de midlertidige retningslinjer for brug af de to besøgslejligheder. Arbejdsgruppen ledes af statsfængslets behandlingskonsulent og bistås af en socialfaglig konsulent fra direktoratet. Arbejdsgruppen forventede at afslutte sit arbejde i juni 2009, og spørgsmålet om

at udfærdige endelige retningslinjer ville derefter blive behandlet i statsfængslets ledelse i samråd med direktoratet. Når de endelige retningslinjer foreligger, vil de blive sendt til mig.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har tilføjet at en mere overordnet evaluering af besøgslejlighedskonceptet vil indgå i en stor evaluering af Statsfængslet Østjylland som direktoratet er i gang med at udarbejde i samarbejde med statsfængslet. I denne evaluering vil man bl.a. forholde sig til om brugen af besøgslejligheder er hensigtsmæssigt for børn.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer orientering fra direktoratet om resultatet af evalueringen af ordningen med besøgslejligheder i Statsfængslet Østjylland og i forlængelse heraf undersøgelsen af fordele og ulemper ved børns overnatning i fængsler.

Ad punkt 6.8. Personaleforhold

På inspektionstidspunktet var der mangel på personale. Jeg bad i rapporten om at få oplyst hvordan personalesituationen er i dag. Jeg bemærkede at jeg var bekendt med at det ikke kun var i Statsfængslet Østjylland at der var rekrutteringsvanskeligheder, og at Direktoratet for Kriminalforsorgen den 4. juni 2008 lancerede en landsdækkende rekrutteringskampagne for at tiltrække kvalificeret personale (en kampagne der i efteråret 2009 er blevet nomineret til både "kom-pris 2009" der uddeles af Dansk Kommunikationsforening, og IAA-prisen der uddeles af IAA (International Advertising Association – Chapter Denmark).

Fængslet har i sin udtalelse af 4. maj 2009 oplyst at personalesituationen det sidste års tid er væsentligt forbedret, sådan at fængslet på dette tidspunkt kun havde et ganske lille underskud af fængselsfunktionærer. En del af det nyansatte personale var dog i gang med den teoretiske del af uddannelsen og var derfor endnu ikke til rådighed for fængslets postbesættelse. Denne del af personalet begyndte imidlertid at vende tilbage hen over sommeren og fængslet skulle ikke afgive flere til den teoretiske uddannelse i efteråret 2009.

Fængslet har videre oplyst at fængslets høje sygefravær gennem en længere periode har betydet at der er en del fængselsfunktionærer som ikke er til rådighed for den daglige postbesættelse. Sygefraværet havde dog på det seneste været faldende.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I dagspressen havde der været skrevet en hel del om negativt stærke ansatte i bl.a. Statsfængslet Østjylland. Den daværende justitsminister og kriminalforsorgen udsendte den 26. november 2007 pressemeddelelser om problemerne, og der havde desuden den 13. december 2007 været et samråd i Folketinget. I et beredskabstalepapir til samrådsspørgsmålet og i justitsministerens svar til Retsudvalget i forbindelse med samrådsspørgsmålet er omtalt forskellige tiltag i bl.a. Statsfængslet Østjylland, herunder en intern rokering af personalet.

Jeg bad fængslet om at oplyse om denne rokering af medarbejdere havde haft den ønskede effekt, og om der senere var iværksat yderligere tiltag.

Jeg bad ligeledes fængslet om at underrette mig om resultatet af det videre arbejde med at forbedre arbejdsmiljøet i fængslet og om den mobbepolitik som det fremgik at der var eller ville blive udarbejdet. Desuden bad jeg om kopi af brevvekslingen med Arbejdstilsynet der havde besøgt fængslet i marts 2007 og havde fremsat kritik af nogle forhold.

Direktoratet har oplyst følgende:

"Fængslet har i udtalelse af 10. juni 2009 oplyst, at det var fængslets hensigt, at rokeringen af medarbejdere fra afdeling C skulle ske for at få afdelingen til at fungere tilfredsstillende, og at fængslet i en meddelelse af 4. december 2007 til alle medarbejdere redegjorde nærmere for årsagen til rokeringen og om selve processen med at gennemføre denne.

Fængslet har endvidere oplyst, at det var hensigten, at afdeling C skulle have været taget i brug i fuldt omfang den 1. marts 2008. Da der imidlertid fortsat var ledig kapacitet i kriminalforsorgen, og idet afdeling C var begyndt at fungere bedre, blev det den 31. januar 2008 indstillet til direktoratet, at genåbningen af den nedlukkede del af afdelingen foreløbig blev udsat til den 15. august 2008. Indstillingen indeholdt ligeledes en gennemgang af de tiltag, der ville blive gennemført i forbindelse med det udviklingsprojekt, som fængslet var i gang med i samarbejde med konsulentfirmaet Crecea. Indstillingen blev fulgt af direktoratet.

I august 2008 var der fortsat ledig kapacitet i kriminalforsorgen, og dette sammenholdt med personaleunderskud gjorde, at afdeling C først [blev] taget i brug i fuldt omfang i november 2008.

Vedrørende det videre arbejde med at forbedre arbejdsmiljøet i fængslet, har fængslet i sin udtalelse af 10. juni 2009 oplyst, at fængslet efter ansøgning hos Forebyggelsesfonden den 20. august 2008 blev bevilget støtte til gennemførelse af projektet 'Vejen til en bedre arbejdsdag ved Statsfængslet Østjylland'. Projektet afsluttes først ved udgangen af 2009, hvorfor det er svært for fængslet på nuværende tidspunkt at oplyse nærmere om effekten af projektet. Det er dog fængslets indtryk, at et af målene (om faldende sygefravær) vil blive opfyldt. Dette henset til at hver medarbejder i 2008 i gennemsnit havde 27,9 sygedage og at tallet for de første fire måneder af 2009 tyder på, at der bliver tale om et gennemsnit i 2009 på 18,6 dage pr. medarbejder.

Vedrørende mobbepolitik har fængslet i sin udtalelse af 10. juni 2009 oplyst, at der er udarbejdet en mobbepolitik, og at denne politik fremgår af personalehåndbogen for Statsfængslet Østjylland.

Statsfængslet har i sin udtalelse af 10. juni 2009 endvidere oplyst, at Arbejdstilsynet den 14. februar 2007 meddelte, at man ville aflægge fængslet et besøg den 28. februar 2007. Besøget blev imidlertid udsat og blev i stedet afviklet den 29. marts 2007. Den 16. maj 2007 modtog fængslet tilsynsrapport indeholdende 6 påbud. Statsfængslet svarede Arbejdstilsynet herpå ved brev af 12. juli 2007.

Den 17. august 2007 meddelte Arbejdstilsynet, at man ville aflægge fængslet et besøg for en nærmere undersøgelse af det psykiske arbejdsmiljø. Tilsynsbesøget blev gennemført den 6. og 7. september 2007, og Arbejdstilsynet meddelte efterfølgende, at der ville blive afholdt afsluttende møde med sikkerhedsorganisationerne den 11. oktober 2007. Efter det afsluttende møde har fængslet ikke modtaget skriftlig tilbagemelding fra Arbejdstilsynet.

Fængslet har endelig oplyst, at Arbejdstilsynet ved fængslets efterfølgende telefoniske kontakt har oplyst, at der ikke vil blive fremsendt yderligere fra Arbejdstilsynet, idet Arbejdstilsynet har taget de oplysninger, der blev givet under mødet den 11. oktober 2007 til efterretning. Arbejdstilsynet oplyste samtidig, at det næste skridt fra Arbejdstilsynets side vil være screeningsbesøg, som skal gennemføres i hele kriminalforsorgen.

Direktoratet kan henholde sig hertil og kan i øvrigt vedrørende rokeringen af medarbejdere fra afdeling C oplyse, at det forhold, at afdelingen på tidspunktet for omrokeringen havde et lavt belæg, gjorde en omrokering driftsmæssig velbegrundet.”

Jeg har noteret mig det oplyste og indholdet af de bilag der er vedlagt herom, herunder politik vedrørende chikane og mobning samt brevveksling med Arbejdstilsynet. Da det ikke udtrykkeligt fremgår om rokeringen af medarbejdere har haft den ønskede effekt, beder jeg dog på ny om oplysning herom.

Jeg beder desuden om at blive underrettet om resultatet af evalueringen af projektet ”Vejen til en bedre arbejdsdag ved Statsfængslet Østjylland”.

Ad punkt 6.9. Særligt om afdeling E

På inspektionstidspunktet husede afdelingen for negativt stærke indsatte i Statsfængslet Østjylland (med i alt 24 pladser) både indsatte med relationer til Hells Angels og indsatte med relationer til Bandidos der var placeret i hver sin fløj. Afsonere med tilknytning til Bandidos blev senere (efter inspektionen) samlet i Københavns Fængsler for at skaffe plads til afsonere med relation til Hells Angels der havde ventet på at blive overført til Statsfængslet Østjylland til fortsat afsoning.

De indsatte fra de to fløje havde arbejde, undervisning og fritid sammen, men ikke tilladelse til fællesskab indbyrdes på afdelingerne, og de foreløbige erfaringer var gode. I rapporten bad jeg fængslet om at oplyse om erfaringerne blev ved med at være gode og om det var planen at vende tilbage til denne ordning hvis der på ny skete et fald i antallet af indsatte i afdelingen med tilknytning til Hells Angels.

Statsfængslet har oplyst at blandingen af indsatte relateret til Hells Angels og Bandidos ikke gav anledning til problemer.

Fængslet har videre oplyst at der ikke er konkrete planer for udnyttelsen af afsnittet hvis der på ny skulle ske et fald i antallet af indsatte på afsnittet med tilknytning til Hells Angels. Fængslet har anført at det bl.a. må afhænge af de aktuelle relationer mellem grupperingerne når det måtte blive aktuelt.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslet oplysninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad desuden om nærmere oplysninger om hvor mange indsatte der nu var på afdeling E's særligt sikrede afdeling, og hvordan dagligdagen for de indsatte på denne afdeling fungerer.

Statsfængslet har (som også nævnt under pkt. 4.1) oplyst at der pr. 29. april 2009 var 9 indsatte i afdelingen, heraf 6 afsonere og 3 varetægtsarrestanter.

Om dagligdagen for de indsatte på denne afdeling har fængslet oplyst at der opmønstres kl. 07.15 og afmønstres kl. 21.00. Alle de indsatte der var på afdelingen på tidspunktet for fængslets udtalelse, havde selvforplejning. Alle afdelingens indsatte var også på dette tidspunkt i beskæftigelse bortset fra en arrestant der ikke havde ønsket dette, jf. også punkt 4.1. De indsatte beskæftiges med montagearbejde i afsnittets værksteder og har mulighed for at benytte afsnittets fritidsfaciliteter. De indsatte har fællesskab – afsonere for sig og arrestanter for sig – bortset fra en afsoner der ikke ønskede fællesskab. For arrestanternes vedkommende afvikles fællesskabet som gangfællesskab, på gårdtur og i arbejds- og fritiden.

Statsfængslet har telefonisk over for direktoratet den 2. juni 2009 yderligere oplyst at medarbejderne er særligt opmærksomme på den indsatte der ikke ønsker fællesskab, blandt andet ved at personalet har løbet sammen med ham i en periode hvor han ønskede at løbe ture, og at de forsøger at motivere ham til at lave mad på afdelingen på tidspunkter hvor de andre indsatte ikke benytter køkkenfaciliteterne. Den pågældende indsatte havde på daværende tidspunkt fået månedlig ledsaget udgang.

Direktoratet har tilsluttet sig statsfængslets oplysninger og har desuden henvist til den husorden af 15. september 2008 for afdeling E, særligt sikret afsnit, som fængslet har sendt en kopi af. Heri er det bl.a. oplyst at den enkelte indsattes situation behandles på ugentlige statusmøder, og at det på baggrund heraf besluttet om – i givet fald i hvilket omfang – den indsatte skal have adgang til afdelingens faciliteter. Der er desuden en angivelse af de generelle kriterier der indgår ved behandlingen af spørgsmålet om fællesskab, adgang til fælles faciliteter, placering i beskæftigelse og muligheden for selvforplejning.

Jeg har noteret mig det oplyste og indholdet af den nævnte husorden som fængslet som tidligere nævnt har oplyst skal revideres.

Jeg bad fængslet om at oplyse hvor lang tids ventetid der er i dag på at udstå strafcelle. Hvis fængslet havde statistisk materiale om benyttelsen af isolationsafdelingen siden indflytningen, bad jeg også om kopi heraf.

Jeg bad endvidere fængslet og direktoratet om oplysning om hvilke overvejelser og eventuelle tiltag den utilstrækkelige kapacitet på isolationsafdelingen har givet anledning til.

Statsfængslet har oplyst at isolationscellerne bruges både til udståelse af strafcelle, til indsatte der af fængslet udelukkes fra fællesskab, og til indsatte der frivilligt udelukkes fra fællesskab. En eventuel ventetid på anbringelse i isolationscellerne svinger derfor meget afhængigt af den aktuelle situation i fængslet.

Statsfængslet har videre oplyst at fængslet ikke har statistik over benyttelsen af isolationsafdelingen.

Dernæst har fængslet oplyst at de indsatte i perioder med spidsbelastning på isolationsafdelingen kan udstå strafcelle eller være udelukket fra fællesskab på egen stue.

Endelig har fængslet oplyst at fængslet i starten af 2009 etablerede en sektion på afdeling A med seks pladser til indsatte der er frivilligt udelukket fra fællesskab.

Direktoratet har henholdt sig hertil og har i øvrigt bemærket at det ikke vil være muligt at øge antallet af isolationsceller uden uforholdsmæssigt store omkostninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

I forlængelse af denne anmodning bad jeg fængslet om at oplyse det nærmere omfang af anvendelsen af afdeling E til indsatte der skulle have været anbragt på isolationsafdelingen, men ikke har kunnet det fordi der ikke var plads på denne afdeling.

Statsfængslet har henholdt sig til direktoratets brev af 13. juni 2008 om anvendelsen af pladser på afd. E til indsatte der afsonede strafcelle eller var udelukket fra fællesskab. Som nævnt i den endelige rapport har direktoratet i dette brev oplyst at afdeling E i en periode ikke var fuldt belagt, og at nogle af sektionerne derfor er blevet brugt til andre indsatte der ikke opfyldte kriterierne for anbringelse i denne afdeling, f.eks. indsatte der frivilligt var udelukket fra fællesskab, og indsatte der var anbragt i strafcelle.

Direktoratet har i brevet videre oplyst at denne brug af sektioner som aflastningskapacitet varierede med klientellets sammensætning og situationen i fængslet i øvrigt.

Fængslet har samtidig oplyst at afdelingen i den sidste lange tid ikke har været benyttet til anbringelse af indsatte der på grund af pladsforholdene ikke kunne anbringes på isolationsafdelingen.

Statsfængslet har endvidere henvist til besvarelsen ovenfor om ventetiden på at udstå strafcelle.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad endvidere om nærmere oplysninger om anbringelsen af indsatte der frivilligt ønsker at være udelukket fra fællesskab (da jeg under inspektionen havde fået den opfattelse at stuerne på isolationsafdelingen ikke blev benyttet til indsatte der er frivilligt udelukket fra fællesskab). Jeg bad i den forbindelse fængslet om at oplyse hvor mange tilfælde af frivillig udelukkelse fra fællesskab som fængslet havde i 2007 og 2008, og om der var sket en ændring i omfanget heraf i Statsfængslet Østjylland i forhold til i Statsfængslet i Horsens.

Fængslet har som nævnt ovenfor oplyst at isolationsafdelingen også anvendes til indsatte der frivilligt ønsker at være udelukket fra fællesskab, og at der i starten af 2009 er etableret en sektion på afdeling A med seks pladser til indsatte der er frivilligt udelukket fra fællesskab.

Om omfanget af frivillige udelukkelse fra fællesskab har fængslet oplyst at der er færre indsatte anbragt i frivillig udelukkelse i Statsfængslet Østjylland end der var i Statsfængslet i Horsens. Dette kan efter fængslets opfattelse bl.a. skyldes de øgede muligheder for sektionering og de forbedrede forhold for de indsatte i det hele taget. I 2007 var der 20 indsatte med i alt 521 dage i frivillig udelukkelse fra fællesskab og i 2008 var der 31 indsatte med i alt 1.066 dage i frivillig udelukkelse.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets oplysninger. For så vidt angår tallene for frivillig udelukkelse fra fællesskab har direktoratet vedlagt en opgørelse fra direktoratets statistikenhed for årene 2004-2007 og har bemærket at antallet af anbringelser i 2007 som det ses af opgørelsen, er lavere end i de foregående år. Direktoratet har videre oplyst at tallet for 2008 er 28 anbringelser, og at antallet af dage i frivillig udelukkelse fra fællesskab ikke er beregnet.

Direktoratet har i den forbindelse bemærket at direktoratets opgørelse er baseret på antal afsluttede anbringelser, hvorimod statsfængslets opgørelse er baseret på antal påbegyndte anbringelser.

Det fremgår af den vedlagte oversigt fra direktoratet at der i Statsfængslet i Horsens i årene 2004, 2005 og 2006 og i Statsfængslet Østjylland i 2007 var henholdsvis 52, 78, 81 og 19 afsluttede anbringelser af indsatte i frivillig udelukkelse fra fællesskab. (Jeg går ud fra at oversigten fra 2006 også omfatter tiden efter ibrugtagningen den 1. oktober 2006 af Statsfængslet Østjylland). I 2008 var der som nævnt 28 sådanne anbringelse i Statsfængslet Østjylland. Af fængslets udtalelse fremgår det at der i 2007 og 2008 var yderligere henholdsvis 1 og 3 påbegyndte anbringelser i frivillig udelukkelse fra fællesskab.

Der var således væsentligt færre frivillige udelukkelse fra fællesskab i Statsfængslet Østjylland i 2007 end i Statsfængslet i Horsens i de forudgående år. I 2008 var der tale om en stigning i antallet af frivillige udelukkelse fra fællesskab i Statsfængslet Østjylland i forhold til året før, men der er fortsat tale om væsentligt færre tilfælde end i Statsfængslet i Horsens. Af kriminalforsorgens statistik for 2008 fremgår det at de lukkede fængsler i 2008 tilsammen havde 222 frivillige udelukkelse fra fællesskab (heraf 78 der varede mere end 28 dage).

Jeg har noteret mig at der er sket et stort fald i antallet af frivillige udelukkelse fra fællesskab i Statsfængslet Østjylland i forhold til i Statsfængslet i Horsens og det som fængslet har antaget som årsag hertil.

Jeg har bemærket mig at der er sket en stigning i Statsfængslet Østjylland i antallet af frivillige udelukkelse fra fællesskab fra 2007 til 2008, men da der fortsat er tale om væsentligt færre anbringelse end i Statsfængslet i Horsens, giver det mig ikke anledning til at foretage mig mere.

Jeg bad desuden fængslet om at oplyse om det var korrekt at indsatte der var strafcelleanbragt eller frivilligt udelukket fra fællesskab på afdelingen for negativt stærke indsatte og den særligt sikrede afdeling, blev flyttet fra disse afdelinger forud for min inspektion og flyttet tilbage igen efter inspektionen.

Statsfængslet har afvist at indsatte skulle være flyttet som anført på grund af min inspektion.

Direktoratet har henholdt sig til statsfængslets udtalelse.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.10. Medicinudlevering

Under inspektionen havde inspektionschefen en samtale med en af de indsatte fra sygeafdelingen der klagede over personalets medicinudlevering. Han anførte at medicinen, bortset fra den sidste uge før inspektionen, bliver udleveret "som vinden blæser" i tidsmæssig henseende.

Inspektionschefen meddelte den indsatte at dette spørgsmål ville blive medtaget i inspektionsrapporten. I rapporten bad jeg om fængslets bemærkninger til den indsatte klage over manglende punktlighed med hensyn til medicinudlevering.

Statsfængslet har oplyst at sagen har givet anledning til at retningslinjerne for medicinudlevering er indskærpet over for personalet gennem afdelingslederen, og at sygeafdelingen den 29. april 2009 har oplyst at udleveringen herefter er sket uden problemer.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 7. Gennemgang af sager

Ved starten af inspektionen bad jeg om at låne akterne i de seneste 20 sager hvori fængslet havde truffet afgørelse om udgang efter udgangsbekendtgørelsens § 31 forud for den 3. september 2007 (varslingstidspunktet).

Jeg modtog herefter i alt 16 sager hvori fængslet havde truffet afgørelser efter udgangsbekendtgørelsens § 31, og jeg bad derfor fængslet om at sende mig 4 sager mere. Da de fleste af de modtagne sager var sager hvori der var givet tilladelse til udgang, bad jeg om sager hvori fængslet havde afslået at give tilladelse til § 31-udgang. Hvis det ikke var for besværligt at finde frem, bad jeg også denne gang om sager der lå forud for varslingstidspunktet og så vidt muligt de seneste 4 sager forud for de sager som jeg allerede havde modtaget. Hvis afgørelsen i nogle af disse tilfælde havde været påklaget til Direktoratet for Kriminalforsorgen, bad jeg også om oplysning herom og om kopi af direktoratets afgørelse i sagen.

Jeg bad samtidig fængslet om at oplyse hvor mange afgørelser om udgang efter § 31 fængslet traf i 2007, og hvordan de er fordelt på henholdsvis afslag og tilladelser.

Fængslet har blandt andet oplyst at fængslet ikke er i besiddelse af en statistik over antallet af afgørelser efter udgangsbekendtgørelsens § 31. De enkelte afgørelser er journaliseret under de enkelte indsattes sager, og der findes således ikke en samlet fortegnelse over afgørelser.

Fængslet har videre oplyst at der dog fra klientsystemet kan trækkes en liste over afviklede udgange fordelt på de forskellige typer af udgange. Af denne liste fremgår det at der er afviklet følgende udgange efter udgangsbekendtgørelsens § 31:

§ 31, stk. 1, nr. 1: Nærtstående alvorlige sygdom: 12 udgange.

§ 31, stk. 1, nr. 2: Nærtstående begravelse: 17 udgange

§ 31, stk. 1, nr. 3: Møde i retten eller anden offentlig myndighed: 13 udgange

§ 31, stk. 1, nr. 4: Lægeundersøgelse: 35 udgange

§ 31, stk. 2, nr. 1: Vigtig familiebegivenhed: 23 udgange.

§ 31, stk. 2, nr. 2: Varetagelse af personlige interesser: 57 udgange

§ 31, stk. 2, nr. 4: Kontakt med tilsynsmyndighed: 7 udgange

§ 31, stk. 2, nr. 5: Fremskaffelse af ophold og/eller arbejde: 18 udgange

§ 31, stk. 2, nr. 6: Foretagelse af indkøb: 4 udgange.

Fængslet har oplyst at nogle udgange, f.eks. de fleste sager om udgang til lægeundersøgelse eller til retten, er afviklet uden at være mødebehandlet med tilladelse til udgang på de vilkår som den indsatte normalt afvikler udgang på.

Fængslet har desuden oplyst at jeg ikke har fået de seneste 20 afgørelser om udgang i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 31, og at det formentlig skyldes at der heller ikke på inspektionstidspunktet var en samlet oversigt over antallet af afgørelser. Det kan derfor have været tilfældigt hvilke 20 sager der er fundet.

Fængslet har vedlagt yderligere 4 sager fra perioden januar 2007 til september 2007 hvori der er givet afslag på udgang i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 31.

Fængslet har oplyst at 3 af disse sager ikke har været påklaget til Direktoratet for Kriminalforsorgen. Den sidste – en afgørelse om afslag der truffet den 24. januar 2007 – er påklaget til direktoratet der i en afgørelse af 26. marts 2007 tiltrådte fængslets afgørelse. Fængslet har vedlagt en kopi af afgørelsen.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst og har således bekræftet at kriminalforsorgen ikke opgør antallet af afgørelser om § 31 udgang.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg har herefter gennemgået de sager som jeg nu har modtaget, og jeg har ingen bemærkninger hertil.

Jeg gik ud fra at det var en fejl når referaterne af afdelingsrådsmøderne i 4 nærmere angivne tilfælde var vedhæftet andre tilladelser end dem som møderne handlede om, og at der således også foreligger en egentlig skriftlig tilladelse for så vidt angår de afgørelser som disse møder handlede om. For en ordens skyld bad jeg om kopi heraf.

Fængslet har vedlagt tilladelserne til udgang (udgangspas) i disse 4 sager hvor udgangene fandt sted henholdsvis den 24. januar 2007, 30. marts 2007, 28. april 2007 og 15. august 2007.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad desuden fængslet om at oplyse om der foreligger et referat af afdelingsrådsmøder vedrørende de 6 tilladelser til udgang hvor jeg alene havde modtaget selve udgangsbeviset, og i givet fald vedlægge kopi heraf. Det drejede sig om tilladelser til udgang henholdsvis den 4. april 2007, den 25. maj 2007, den 22. juni 2007, den 5. juli 2007, den 13. juli 2007 og den 16. august 2007.

Fængslet har herom oplyst følgende:

"Vedrørende udgangen den 4. april 2007 til møde hos advokaten, foreligger der ikke et afdelingsrådsmødereferat, hvilket formentlig skyldes, at der er tale om et møde hos indsattes advokat, og idet indsatte afviklede uledsagede udgange.

Vedrørende udgangen den 25. maj 2007 til forældremøde vedrørende indsattes yngste søn foreligger der ikke et afdelingsrådsmødereferat. Dette kan skyldes, at lignende ansøgninger er mødebehandlet i Statsfængslet Midtjylland, hvorfor man ikke har fundet det fornødent at foretage en egentlig mødebehandling.

Vedrørende udgangen den 22. juni 2007 til besøg hos en syg mormor på Aalborg Sygehus foreligger der ikke et afdelingsrådsmødereferat. Indsatte afviklede i forvejen uledsagede udgange.

Vedrørende udgangen den 5. juli 2007 til lægeundersøgelse, foreligger der ikke et afdelingsrådsmødereferat. Indsatte afviklede i forvejen uledsagede udgange.

Vedrørende udgangen den 13. juli 2007 til generhvervelse af kørekort er spørgsmålet om frigang til generhvervelse af kørekort behandlet på afdelingsrådsmøde den 11. juli 2007. Det fremgår af afdelingsrådsmødereferatet, at indsatte er tilmeldt Alkohol- og trafikkursus fra den 13. juli 2007. Indsatte afviklede udgang den 13. juli 2007, mens deltagelse i kurset de øvrige dage behandledes som frigang.

Det må derfor anses for en fejl, at deltagelse i den første dag i kurset er afviklet som udgang frem for frigang.

Vedrørende udgangen den 16. august 2007 til vilkårsforhandling i forbindelse med skilsmisse ved Statsforvaltningen, foreligger der ikke et afdelingsrådsmødereferat. Der er dog gjort notat i personjournalen."

Fængslet har i udtalelsen af 9. juni 2009 supplerende oplyst at der altid skaffes dokumentation for det forhold der begrunder udgangen, men fængslet har samtidig beklaget at der ikke i alle tilfælde er udarbejdet notat om begrundelsen for afgørelsen.

Fængslet har endvidere oplyst at fængslet vil iværksætte en procedure så der i udgangsmodul for den pågældende udgang gøres notat om begrundelsen for afgørelsen og om at den indsatte er vejledt i overensstemmelse med udgangsbekendtgørelsens § 25.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst. Direktoratet har i tilslutning hertil bemærket at det er direktoratets opfattelse at der skal gøres notat om begrundelsen for afgørelsen, jf. udgangsbekendtgørelsens § 25, stk. 2, i det omfang afgørelsen ikke giver den indsatte fuldt ud medhold, og direktoratet har "i dette omfang" henholdt sig til fængslets beklagelse.

Jeg har noteret mig det som fængslet har oplyst om baggrunden for at der ikke foreligger referater af afdelingsrådsmøder i de konkrete tilfælde som jeg spurgte til, og det som fængslet har oplyst om indførelse af en procedure om angivelse af begrundelse og klagevejledning i udgangsmodul.

Jeg har endvidere noteret mig det som direktoratet har oplyst (generelt) om notatpligten om begrundelse i udgangsbekendtgørelsens § 25, stk. 2; efter denne bestemmelse skal der gøres notat om begrundelsen for afgørelser om tilladelser til udgang (og om tidspunktet for meddelelse af afgørelsen og vejledning om afgørelsens betydning og forståelsen af fastsatte vilkår mv.). Jeg forstår direktoratets udtalelse således at bestemmelsen skal forstås i overensstemmelse med forvaltningslovens § 22 om begrundelsespligten for afgørelser der meddeles skriftligt, og at der således kun skal gøres notat om begrundelsen hvis afgørelsen ikke giver den indsatte fuldt ud medhold. For god ordens skyld beder jeg dog direktoratet om at oplyse om jeg har ret i denne antagelse.

Af en af sagerne – der blev behandlet på et afdelingsrådsmøde den 27. april 2007 – fremgår det af referatet fra dette møde at den indsatte havde afviklet en ledsaget § 31-udgang fire dage tidligere. Jeg bad om at få oplyst hvorfor denne sag ikke var blandt det materiale som jeg havde modtaget.

Fængslet har henvist til det tidligere oplyste om at der ikke foreligger en samlet oversigt over de afgørelser der er truffet i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 31, og at det derfor ikke har været muligt at finde de seneste 20 afgørelser.

Fængslet har endvidere oplyst at udgangen den 23. april 2007 ikke har været mødebehandlet på afdelingen idet der formentlig har været tale om en hastende sag.

I den supplerende udtalelse af 9. juni 2009 har fængslet oplyst at der også i dette tilfælde burde have været udarbejdet et notat i medfør af udgangsbekendtgørelsens § 25, og fængslet har beklaget at det ikke er sket.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst. Direktoratet har desuden gentaget opfattelsen ovenfor hvorefter der skal gøres notat om begrundelsen for afgørelsen i det omfang afgørelsen ikke giver den indsatte fuldt ud medhold, og har "i dette omfang" henholdt sig til fængslets beklagelse.

Jeg har noteret mig det oplyste og henviser for så vidt angår begrundelsesspørgsmålet til det ovenfor anførte.

Ad punkt 7.2. Kompetence

Jeg bad fængslet om at oplyse nærmere om fængslets tilsyn med udgangsområdet.

Statsfængslet har oplyst at inspektionens tilsyn med udgangsområdet først og fremmest består i en løbende dialog med afdelingerne, herunder afdelingslederne og socialrådgiverne om regler og praksis på området. Ved denne løbende dialog og samarbejdet mellem inspektionen og afdelingerne sikres det i vidt omfang at afgørelser som der kan herske tvivl om, bliver drøftet med inspektionen.

Fængslet har desuden oplyst at inspektionen jævnligt deltager i afdelingsrådsmøder i de forskellige afdelinger, blandt andet med det formål at støtte dialogen om de indsat-tes sager, men også at føre tilsyn med de konkrete afgørelses rigtighed.

Hvis en indsat klager over en afgørelse som afdelingsrådet har truffet, vil klagen blive sendt til direktoratet via inspektionen der derved indestår for indholdet og sagsbe-handlingen.

Derudover tjekkes døgnrapporten dagligt. Af denne fremgår det blandt andet hvilke indsatte der skal på udgang. Herved er det muligt at reagere hvis en udgang ikke bør gennemføres.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg går ud fra at afdelingslederne og socialrådgiverne ved den løbende dialog også inddrager inspektionen når der opstår særlige tvivlsspørgsmål i konkrete sager, jf. vejledning nr. 11991 af 29. juni 2001 om adgangen til intern delegation i kriminalforsor-gens institutioner. Med denne bemærkning har jeg noteret mig det oplyste.

Det ene afslag var givet til en langtidsindsat og var et afslag efter udgangsbekendtgø-relsens § 31, stk. 2, nr. 1. Jeg bad om oplysning om hvorvidt min antagelse om at fængslet havde truffet afgørelse (afslag) i det konkrete tilfælde, var korrekt. I givet fald bad jeg om at få oplyst om fængslet havde kompetencen til at træffe denne afgørelse om afslag på udgang, jf. udgangsbekendtgørelsens § 5, stk. 2.

Fængslet har oplyst at min antagelse er korrekt, og at fængslet i medfør af udgangs-bekendtgørelsens § 5, stk. 2, ikke havde kompetence til at træffe afgørelse i sagen. Fængslet har i den supplerende udtalelse af 9. juni 2009 beklaget at fængslet traf af-gørelse i det konkrete tilfælde uden at have kompetencen hertil.

Direktoratet har henholdt sig til fængslets beklagelse.

Jeg er enig i at det er beklageligt at fængslet traf afgørelse i sagen da fængslet ikke havde kompetence hertil. Jeg har noteret mig fængslets beklagelse og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 7.3. Partshøring

Jeg bad fængslet om at oplyse nærmere om hvordan partshøringen af indsatte der deltager i et afdelingsrådsmøde foregår, herunder med hensyn til oplysninger der knytter sig til særlige vilkår.

Fængslet har oplyst at kontaktpersonen forbereder sagen skriftligt inden den behandles på et afdelingsrådsmøde. I 2007 foregik det på et skema, "kontaktpersonens forberedelsesskema". Nu skriver kontaktpersonen forberedelsen direkte i den skabelon der findes for afdelingsrådsmødereferater. Den skriftlige forberedelse laves ud fra oplysninger fra klientsystemet, herunder særligt handleplanen der er baseret på den indsatte oplysninger, og indsatte synspunkter til ansøgningen.

Fængslet har videre oplyst at kontaktpersonen inden mødet desuden har talt med den indsatte om ansøgningen og de muligheder der er. Den indsatte deltagelse i afdelingsrådsmødet foregår med samme formål, men kan variere efter hvilken indsat der er tale om, om indstillingen er positiv eller negativ, og hvad den indsatte ønsker at bidrage med. Når den indsatte kommer til stede ved mødet, forelægges sagen for den indsatte, og der vil ofte blive stillet spørgsmål om den indsatte forhold og udgangsansøgning. Den indsatte får lejlighed til at kommentere det som afdelingsrådet anfører, og at oplyse om sine forhold til ansøgningen. Endvidere spørges den indsatte hvordan han stiller sig til eventuelle vilkår eller ledsagelse.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad desuden fængslet om at oplyse i hvilket omfang den indsatte var partshørt i en konkret sag hvor den indsatte ikke havde deltaget i afdelingsrådsmødet, og hvordan partshøringen af indsatte der ikke deltager i afdelingsrådsmødet, foregår. Den konkrete sag er det ene af 2 tilfælde hvor der blev givet afslag på udgang, og afdelingsrådsmødet fandt sted den 31. maj 2007.

Fængslet har om behandlingen af den konkrete sag oplyst at det ikke fremgår at den indsatte har deltaget på mødet, men fængslet lægger dog til grund at den indsatte har haft lejlighed hertil og til at fremkomme med sine synspunkter inden mødet. Fængslet har i udtalelsen af 9. juni 2009 beklaget at der ikke i afdelingsrådsmødereferatet er gjort notat herom.

For så vidt angår det generelle spørgsmål om partshøring i sager hvor den indsatte ikke deltager på afdelingsrådsmødet, har fængslet oplyst at den indsatte altid får tilbud om at deltage i afdelingsrådsmøder. Det opleves flere gange at indsatte ikke ønsker at deltage, enten fordi det er en af de sager som fængslet af egen drift skal behandle og den indsatte forventer et afslag, eller fordi den indsatte inden mødet har meddelt sine synspunkter til sin kontaktperson.

Hvis der er tale om en sag som fængslet af egen drift skal tage op, og den indsatte ikke ønsker at deltage i behandlingen, er fængslet nødsaget til at træffe en afgørelse på det foreliggende grundlag idet fængslet ikke mener at den indsattes modvilje mod at deltage kan opfattes som en afvisning af at få spørgsmålet behandlet.

Fængslet har desuden også her oplyst at oplysningerne til den skriftlige forberedelse som kontaktpersonen laver, blandt andet er oplysninger der hentes i klientsystemet, herunder handleplanen, og indsatte egne oplysninger, samt at kontaktpersonen drøfter afsøgningen med den indsatte inden afdelingsmødet.

Direktoratet har henholdt sig til det som fængslet har oplyst og herunder beklaget.

Jeg har noteret mig det oplyste (der for så vidt angår de generelle oplysninger ikke kun omfatter behandlingen af sager om udgang efter udgangsbekendtgørelsens § 31, men også behandlingen af sager i øvrigt om udgang, herunder de sager som fængslet skal behandle på eget initiativ).

Jeg går ud fra at den indsatte i det konkrete tilfælde er partshørt i overensstemmelse med den generelle fremgangsmåde, og at fængslet fremover er opmærksom på at gøre notat i referatet fra afdelingsrådet om partshøring af indsatte der ikke har deltaget i afdelingsrådsmødet.

Ad punkt 7.6. Vilkår

Til 11 af de 14 tilladelser var der knyttet særlige vilkår. I ét af disse tilfælde er det i referatet under pkt. 7 om afgørelsen anført at der (under forudsætning af positiv politihø-

ring) gives tilladelse til udgang med to ledsagere, men i selve høringen af politiet og i udgangsbeviset er alene nævnt én ledsager. Det drejer sig om en sag der blev behandlet på et afdelingsrådsmøde den 27. april 2007. I en anden sag, der blev behandlet på et afdelingsrådsmøde den 12. juni 2007, vurderede afdelingsrådet ifølge referatet at udgang på grund af verserende straffesager om euforiserende stoffer skulle være med to ledsagere, men i selve tilladelsen er alene nævnt én ledsager. I høringsblanketten til politiet er også kun nævnt én ledsager på side 1, men på side 2 er der nævnt to ledsagere (og håndjern hvilket ikke er nævnt i referatet). I et tredje tilfælde hvor selve tilladelsen ikke foreligger, er der også i referatet (af 10. januar 2007) nævnt to ledsagere og i høringen af politiet kun én ledsager.

Jeg bad fængslet om en udtalelse om disse uoverensstemmelser.

Statsfængslet har oplyst at det kun er muligt at anføre én ledsager når der oprettes en udgangssag i klientsystemet. Det vil derfor naturligt fremgå af politihøringen at udgangen er med én ledsager, medmindre andet fremgår i det vedhæftede afdelingsrådsmødereferat. Af udgangstilladelsen/udgangspasset vil det også fremgå at udgangen er med én ledsager, idet det ikke er muligt elektronisk at anføre at udgangen afvikles med to ledsagere.

Uoverensstemmelsen mellem det oplyste om to ledsagere i afgørelserne fra afdelingsrådet om udgang den 27. april 2007 og den 12. juni 2007 skyldes således at det i klientsystemet ikke er muligt at anføre to ledsagere.

Om afgørelsen af 12. juni 2007 har fængslet yderligere oplyst at det fremgår af høringstemaet til politiet at udgangen skulle afvikles med to ledsagere og håndjern, men at der er foretaget telefonisk politihøring, og at det ikke kan verificeres at der er forespurgt om udgang med håndjern. Fængslet har samtidig bemærket at der ikke er udfyldt en håndjersrapport, og at det ikke fremgår af ledsagerrapporten at udgangen skulle være afviklet med håndjern. Fængslet har i den supplerende udtalelse af 9. juni 2009 antaget at det er en fejl at det i temaet for politihøringen er anført at udgangen skulle afvikles med håndjern, da det hverken af afgørelsen, rapporten eller udgangspasset fremgår at udgangen skulle afvikles med håndjern. Fængslet mener derfor at udgangen er afviklet uden håndjern. Fængslet har endvidere oplyst at det således er en fejl hvis der i den telefoniske politihøring er spurgt til vilkår om håndjern, men at dette som nævnt ikke har kunnet bekræftes.

Direktoratet har oplyst at direktoratet den 9. juni 2009 har orienteret fængslet om at der i klientsystemet er mulighed for at anføre to ledsagere, og at direktoratet den 10. juni 2009 har vejledt fængslet om hvordan dette gøres. På denne baggrund har fængslet i den supplerende udtalelse af 10. juni 2009 oplyst at fængslet fremover vil benytte sig af denne mulighed.

Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til det som fængslet har oplyst.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Opfølgning

Jeg afventer tilbagemeldinger på nogle forhold, jf. de enkelte punkter ovenfor. Jeg beder om at fængslets svar sendes gennem direktoratet.

Underretning

Denne rapport sendes til Statsfængslet Østjylland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i fængslet.

Hans Gammeltoft-Hansen
Folketingets Ombudsmand